

Domoljub

v Ljubljani, 17. avgusta 1939

Leto 52 • Štev. 33

II. jugoslov. gasilski kongres

Jugoslovanski gasilci, pa tudi njih tovariši iz inozemstva so se zbrali od 13. do 15. avgusta t. l. v Ljubljani na svoj veliki zbor. V Jugoslaviji imamo ta čas nad 83.000 gasilcev, kar je vsekakor lepa armada miru, pripravljena vsak čas, da priskoči po največjem krščanskem načelu ljubezni do bližnjega, bližnjemu v nesreči na pomoč. Gasilci so se to pot izredno postavili tudi zato, ker je pokroviteljstvo nad kongresom prevzel kraljevič Tomislav.

Gasilci so pričeli slavnostne dni v nedeljo 13. avgusta s službo božje za umrle gasilce v ljubljanski cerkvi sv. Florijana. Po spominjski sv. maši so se odličniki z ministrom Snojem na čelu podali na pokopališče k Sv. Križu. Tam so se spomnili za gasilstvo zaslužnih mož in so položili na Barletov in Turkov grob lepa venca. Igrala je godba, oglasila se je primerua pesem in klene besede hvaležnosti, ki jih je izrekel govornik pokojnim, so šle vsem navzočim globoko do srca.

Okrog 11 dopoldne je bila v realnih prostorih otvoritev zanimive in skrbno pripravljene gasilske razstave. Na otvoritev sta prišla tudi ministra Snoj in Cejovič, ki je s primeranim nagovorom odprl razstavo.

Ves prvi dan so bile gasilske tekme posameznikov in rojev na Stadionu. Iz govora min. Snoja naj povzamemo sledeče iskrene besede: Ako hočemo, da bo naše gasilstvo na primereni višini, da bo deležno vsega napredka v strokovno-tehničnem pogledu, mu moramo dati priložnost, da se izobrazi in usposobi. Nov čas, nove razmere, razvoj tehnike in industrije stavijo tudi na gasilstvo svoje zahteve. Gasilska zveza se zaveda, da mora preurediti in na nove temelje postaviti šolanje in tehnično izobrazbo našega gasilstva. Stremi in dela za tem, da dobimo čimprej gasilsko šolo, v kateri naj bi se v bodoče usposabljal naš gasilski častniki. To je in naj bo v bodoče naš prvih nalog naše gasilske zveze. Sestavni del te gasilske šole pa mora biti gasilski muzej in stalna gasilska razstava. Takšna razstava bi v veliki meri poučno delovala ne samo na gasilce, ampak na vsaogar, posebno še, ko danes živimo v času, ko je za vsakega državljana potrebno, da pozna vsaj temeljna načela gasilske tehnike.

V nedeljo 13. avgusta zvečer je bila slavnostna seja dravske zajednice v beli dvorani Uniona. Starešina dr. Kodre je v daljšem govoru očrtal razvoj slovenskega gasilstva od prvih početkov do danes. Starešina Zveze minister Snoj pa je delil številna odlikovanja, ki jih je podelila Zveza požrtvovalnim gasilcem.

Drugi dan

Središče kongresnih prireditev v ponedeljek 14. avgusta je bilo veliko zborovanje jugoslovanskih gasilskih zastopstev v veliki dvorani ljubljanskega Uniona. Zborovanje je pričel minister Snoj, nakar so sledili pozdravi zastopnikov iz raznih krajev Jugoslavije in iz tujine. Med drugimi je čestital kongresu tudi ljubljanski župan dr. Adlešič. Sledil je strokovni del gasilskega zbora, na katerem so bila štiri poročila o sodobnih gasilskih vprašanjih.

Zvečer okrog 9 je bil na Stadionu veličasten ognjemet, kakršnega Ljubljana še ni videla. Med 20.000 gledalci smo na častnem odru opazili bana dr. Natlačena, ministra Snoja, ljubljanskega župana dr. Adlešiča, predsednika Vseslovenske gasilske zveze dr. Kodre in še druge ugledne osebnosti.

Zadnji dan

Zadnji dan zjutraj je začelo močno deževati in je kazalo, da spreveda in temu sledeče službe božje na ljubljanskem Kongresnem trgu ne bo. Pa se je vreme po 9 izboljšalo in sprevod se je začel.

Na slavnostni tribuni ob Miklošičevi cesti je sedelo kar šest ministrov s predsednikom vlade Dragišo Cvetkovičem in dr. Krekom na čelu. Kot zastopnik kraljevskega doma je prišel brigadni general Dodič. Od drugih znanih osebnosti naj navedemo imena: ban. dr. Natlačen, župan dr. Adlešič, podpredsednik narodne skupščine Mihelčič, predsednik Zupanske zveze Nande Novak, senatorja dr. Kulovec in Schaubach, predsednik Kmet. zbornice Steblovnik, poslanec Gabrovšek, ravnatelj inž. Sodja itd.

Z zakasnitvijo se je začel veličastni sprevod, ki je polno uro neprekinjeno tekel iz Aleksandrove ceste po Tyrševi, Masarykovi in Miklošičevi cesti čez Marijin trg na Kongresni trg, kjer se je gasilstvo zbralo k sveti maši. Sprevod je bil veličastna slika razširjenosti in strunne organiziranosti vse gasilske organizacije. V taki moči gasilstva še nismo imeli prilike videti. Pokazalo se je, da je to velika sila v našem narodnem življenju, ki pomeni močnega činitelja v vzgoji našega naroda.

Sprevod je začela skupina fanfar s krasno državno zastavo. Nato je prišla prva skupina z velikanskim kipom sv. Florijana, patrona gasilcev. Ob strani Miklošičeve ceste je neprestano igrala vojaška godba, ki je poživiljala korak številnim strunnim gasilcem in skupinam, ki so se brez konca valile od kolodvora

sem. V prvem delu so bile skupine iz najoddaljenejših krajev države, tako iz Belgrada, vrbaske, primorske, drinske, zetske, dunavske, moravske in vardarske banovine. Med njimi so bile lepo razvrščene godbe in narodne noše iz teh pokrajin. Bila je to silno pisana reka, ki jo je občinstvo na obeh straneh širokih ulic navdušeno pozdravljalo. Nad glavami urejenih vrst so se ponosno vile dragocene zastave v slogu južnoslovenskega umetnega tkalstva, nekatere med njimi so bile dragocene po svoji starosti in slavni spominih ter bogatih zlatih vzorinah.

Nato so se začele vrstiti posamezne gasilske župe, razdeljene v čete in roje iz dravske banovine, in sicer kar po abecednem redu po okrajih. Vsi okrajji so se z veličastnimi zastavami razvrstili pred strmečimi gledalci. Gasilska vojska je strumno korakala v strujenih osmerostopih, brez vsakega prestanka, v krasnem redu kot veletok, ki mu noče biti ne konca ne kraja. Sredi te množice gasilskih krojev, samarijank in naraščaja so se po ulicah pripeljale skupine gasilskega orodja. Obenem je bil to zgodovinski pregled razvoja gasilstva pri nas. Štirje gasilci so samotež pripeljali dve brizgalni najstarejše vrste, ki sta že Bog ve kdaj skromno sipali vodo na goreče domove, danes pa sta dragocen spomin gasilskih pričetkov pri nas. Nato so prišle skupine z največjim gasilnim orodjem, brizgalnimi, lestvami, cevmi od prvega napredka pa do najmodernejše dobe, ki je bila zastopana z dolgo vrsto motornih brizgalnic. Veliko pozornost sta vzbudili dve brizgalni na paro, ki sta bili zakurjeni in sta na skromen način razodevali svoj preprosti sestav. Ko je ta zanimiva skupina odšla mimo, so se spet odprle zatvornice ljudske množice. Prišel je drugi del spreveda gasilskih vrst, od okraja Ljubljana-okolica do okraja Smarje pri Jelšah. Tudi ta del je živahno prekinjen z godbami in zastavami od najstarejših pa do najnovejših v modernem slovenskem slogu. Kakor na občinstvo na obeh straneh ulice, tako je sprevod tudi na visoke predstavnike na slavnostni tribuni napravil najmočnejši vtis. Največjega priznanja pa so bile deležne narodne noše, ki so se v pisanih reki pomikale po ulici. Med njimi so bili zastavni fantje, otroci, brhka dekleta v zlatih avbah, žene v pečah, haloška dekleta, panonske narodne noše, narodne noše iz Bele Krajine in celo iz Mežiške doline.

Sledila je sveta maša na Kongresnem trgu, ki jo je daroval sam ljubljanski vladika dr. Gregorij Rožman v spremstvu kanonikov, dr. Zupana in Šiške. Gospod škof je imel pred

službo božjo govor, iz katerega naj navedemo zlasti sledeče pomembne stavke:

Gasilci! Pravilno in dosti globoko pojmovana služba v ljubezni do bližnjega dvigne vsakega člana na višjo нравstvenostno raven, ga oplemeniti in spolni, da se mora to v vsem njegovem življenju poznati. Služba v prav pojmovani ljubezni do bližnjega vzbudi v človeku najboljše in najplemenitejše sile, ki so zmožne človeka razviti v popolnejšo osebnost, ki je sicer obče človeška, a v globini vendar pristno krščanska, da zraste človek v oni duhovni lik, »ki je po Bogu ustvarjen v pravičnosti in svetosti resnice«. S tem pa samo po sebi zamre ono škodljivo in napačno mnenje, da si naj gasilec za žrtve v službi in ljubezni do bližnjega išče nadomestilo v plitvih veselicah s pijačo in plesom, da se s tem odškoduje za trdo delo bližnjemu v korist in da zbere materialna sredstva za časa in potrebam primerno opremo svoje čete. Kar se tiče materialnih sredstev, se moramo pač vsi zavedati, da v lastno korist nudimo gasilcem potrebna sredstva za opremo brez veselice, ki moralno več škodujejo kot morejo materialno v najboljnjih primerih koristiti. Kar se pa tiče nadomestila za žrtve, mora prodreti spoznanje, da velikih žrtev gasilstva noben bežen užitek, nobena površna zabava ne more nadomestiti, ampak da je sad žrtev lastna duhovna rast in spolnitev lastne osebnosti in da je v tem za vsakega največje plačilo vseh žrtev. Žrtve iz ljubezni, ki končno v Bogu korenini, so ono toplo sonce, v katerem zorijo endovi, ki v večnost trajajo in se z ničemer ne morejo nadomestiti. V tem smislu naj Bog

vas in vašo organizacijo blagoslovi, naj vam v službi bližnjemu ob strani stoji, da boste v ljubezni do bližnjega iz ljubezni do Boga napredovali v korist narodu in državi, se razvijali v neprestani duhovni rasti v popolnost krščanskega človeka sebi v srečo, Bogu pa v slavo.

Takoj po škofovi sv. maši je bilo slavnostno zborovanje, na katerem so govorili dr. Kodre, minister Snoj in minister Cejovič, ki je povedal tudi tole:

Jubileje slavimo zato, da bi pregledali preteklost in se ozrli v bodočnost. Dragi bratje Slovenci, na vaši gasilski preteklosti vam morem samo čestitati. Ustanavljali ste gasilske čete vztrajno in požrtvovalno, tako da danes skoraj ni vasi, kjer ne bi stal tudi vaš gasilski dom. Poleg prekrasnih cerkva, ki so jih sezidali vaši predniki, da bi ljudstvo približali Vsemogočnemu Bogu, poleg prosvetnih in združnih domov, ki ste jih zgradili, da bi širili narodno prosveto in narodnost zavest in gospodarsko samostojnost, ste doprinesli velike žrtve, za katere vedo samo oni, ki so ustanavljali in organizirali posamezne gasilske čete, ki so na tem lepem kongresu doživeli tako velik praznik.

Lepi gasilski dnevi so se končali na Veliki šmaren popoldne z velikim dobro uspehim telovadnim nastopom na Stadionu.

V sredo 16. avgusta pa je bilo v Ljubljani srečkanje, katerega uspehi, ko to pišemo, seveda še niso znani.

Naj naše vrlo gasilstvo uspešno tudi v bodoče deluje in napreduje Bogu v čast, bližnjemu v pomoč, sebi in narodu v slavo!

Dekan Anton Skubic

Za lepše krščansko življenje

(Predavanje na kongresu Kristusa Kralja v Ljubljani 29. julija 1939.)

Uvod.

Spoštovani kongresisti! V 16. stoletju, stoletju tako imenovane reformacije, so vse reformirali, reformirali so vero, reformirali sv. pismo, reformirali zapovedi, reformirali zakramente, reformirali božjo službo, toliko časa reformirali, da je krščanstvo prijalo človeku in njegovi pokvarjeni naravi. Iz tega reformiranja pa je prišlo nekaj ven, kar ni bilo več pravo, resnično, celotno, ali da govorim po moderno, totalitarno krščanstvo.

Zakaj, mi pač lahko reformiramo sebe, svoja dela in življenje, ne bomo pa reformirali niti ene resnice, kakor tudi ne ene svetovne postave, ne v naravi, ne v religiji. Kar potrebujemo, to niso nove verske resnice, ne nove zapovedi, ne novi zakramenti. Kar potrebujemo, to so nova srca, nova dela, novi ljudje! Božje besede in postave nam ni treba reformirati, je reformirati tudi ne moremo in ne smemo. Reformirajmo sebe! Delajmo pokoro! To je naš reformni katolicizem pri spovednici in obhajalni mizi, reformni katolicizem izgubljenega sina pri nogah Križanega! Vrnimo se h Kristusu Kralju!

Kongres Kristusa Kralja (KKK) hoče tako reformo, da bo Kristus Kralj (KK) zavladal po vsem svetu, v vsem našem zasebnem in javnem življenju!

KKK hoče poživiti totalitarno krščanstvo in katolicizem. Prav po naši pesmi »Povsod Boga!« Naše krščanstvo se je v marsičem poplitnilo, dasi še vedno veljamo za eminentni katoliški narod, kakor je poudarjalo pred

nekaj dnevi vatikansko glasilo »Osservatore Romano«, in tudi mi tolikokrat sami trkamo na prsi, da smo Slovenci dober in veren narod. Ravno to poudarjanje pa utegne biti slepilo za nas, da ne vidimo napak, ki jih je treba nujno popraviti, ako naj živimo pravo krščansko življenje, radikalno in totalitarno krščanstvo, ne pa samo plitvo, omledno, omahljivo in za zunanji manifestacijami hlepeče.

Ko bi danes živel veliki spokornik sv. Janez Krstitelj in gledal življenje našega slovenskega naroda, bi gotovo tudi danes v svoji spokorni raševini stopil doli z judovskih gora in bi tudi nam zvonil veliki zvon pokore in reforme, reforme našega življenja po večni postavi božji. Zakaj vse naše življenje se mora ravnati po Bogu in njegovi postavi, ne pa Bog in njegova postava po naših mislih in željah. Solnce se ne ravna po naših žepnih in stenskih urah, električna ne po naših aparatih, zakon težnosti ne po arhitektih, kemikih, fizikih, temveč narobe.

Tudi pri nas se je naše krščanstvo po vojni reformiralo na slabo stran. Nekako hladno smo to dopuščali, dokler se ni pokazala nujnost, da okrenemo nazaj k pravemu krščanstvu. Navedem zgled. Če so krščanstvu nasprotna društva predstavljala igre, ki niso bile v skladu z božjo postavo in moralno, so začela še naša krščanska društva hoditi isto pot, češ drugače veljamo za nazadnjaške, neprivačne in nimamo obiskovalcev. Tako je šlo v modi in noši, tako v nedeljskih izletih

in prireditvah, tako v vsem, dokler nismo pravega krščanstva poplitvili in ga po modernu sfrizirali.

KKK nas kliče nazaj h Kristusu in njegovi večni postavi. Postaviti moramo radikalno, velikopotezen reformni program. Ne krparija! Ne ščepec dekoracijske slikarije, temveč prenovljenje do najglobljihih duševnih globin, totalna revizija vsega življenja. Kakor je zahteval sv. Janez v puščavi: Vsaka dolina naj se poviša, vsak grič naj se poniža, da bodo ravna pota! Povsod Boga. To hoče KKK. Živel KK! Ta klic mora prihajati iz vseh globin naših duš in src ter odsevani iz vsega našega v resnici krščanskega življenja!

Tvarina, ki mi je odkazana, da o nji govorim, je obširna, odmerjen pa mi je le kratek čas. Ker pa nisem Jozue, da bi mogel ustaviti sonce, zato o vsaki točki samo nekaj načelnih misli za resolucije, ki naj jih sprejme KKK, da nam bodo vodilo našega prihodnjega življenja.

Društva.

Povsod Boga! Bog v naša katoliška društva! Vsi vemo, da so poleg družin in šole, o čemer je govoril g. predgovornik, društva, ki dajejo mladini smernice za vse prihodnje življenje. Vse društveno življenje pa mora spremljati Bog in njegova nespremenljiva postava, ako naj prinašajo narodu korist, ne pa škode!

Starši, ki puščajo svoje otroke v društva, ki Boga in njegove zapovedi ne poznajo, ki se morda celo borijo zoper Boga, ki zavajajo mladino v brezverstvo ali vsaj v indiferentizem, taki starši naj si ne prisvajajo častnega naslova krščanskih staršev! KKK jim to na ves glas pove!

Mi vemo, da so v modernih časih društva posebno za mladino potrebna. KKK krščanska društva odobrava in priporoča. Ne smejo se nuditi mladini samo telesne kulture, hiperkulture, ki človeka izpije v duševnosti in izžrpa v telesnosti. »Duh je, ki oživlja!« pravi naš Gospod. Brez božjega duha ni blage kulture in prosvete. Zato Bog v naša društva!

Vse delo v naših društvih mora stremeti za tem, da se vselej in povsod izpolnjujejo božje in cerkvene zapovedi, da mladina prejema pogosto v sv. zakramentih moč, da obranja v dušah otroštvo božje, da živa v sv. obhajilu kruh močnih. Brez večkratnega sv. obhajila ne govorimo o katoliških društvih! Nikoli tudi ne sme društveno delovanje članstva odvrčati od cerkve in rušiti prelepega družinskega življenja.

(Dalje prih.)

Slovenski dom

JE NAS CENENI POPOLDNEVNIK, KI GA SVOJIM ČITATELJEM TOPLO PRIPOROČAMO. IZHAJA VSAK DELAVNIK OB 12 IN STANE MENEČNO SAMO 12 DINARJEV. ZA ONEGA, KI SI NE MORE NAROČITI »SLOVENC«, JE »SLOVENSKI DOM« POPOLNO NADOMESTILO. PIŠITE NA DOPIŠNICE UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO, NAJ VAM POSIŠE NEKAJ ŠTEVILK LISTA NA OGLED.

Tujski promet

Oni dan je bil v »Domoljub« članek, ki se je dotaknil neugodnih strani tujskega prometa pri nas v Sloveniji. Ni vse zlato, kar se sveti, je ugotovil pisec tudi zastran tujskega prometa. Ker je ravno to vprašanje mnogo večjega in globljega pomena, kakor se o njem na splošno misli in piše, ga načelnjamo ponovno.

Takole povprečno je vsakemu, ki govori o tujskem prometu, na misli gospodarska stran tega vprašanja. Imamo tudi več ali manj točne podatke o gmotnih koristih, ki jih dobimo Slovenci od tujcev. Na zborovanjih in posvetovanjih razmotrivajo, kaj bi bilo treba še vse ukreniti, da bi se tujski promet razmahnil, katere ceste udobno razgraditi, kako letoviške kraje zahtevam razvjenega tujstva prilagoditi in tako naprej.

Kdor bi tajil, da nam tujci ne prinesejo denarja v deželo, bi bil res v zmoti. Je gotovo aktivna ta postavka v našem narodnem gospodarstvu, čeprav na drugi strani tudi težke denarce pogoltne. Toda o tej strani tujskega prometa in njegovega pomena sedaj ne bomo govorili. Postavili pa bomo javno vprašanje, ki zadeva drugo stran tega problema in ki se glasi:

»Kolikana pa je škoda, ki je v moralnem in nacionalnem pogledu trpi slovenski narod od tujskega prometa v današnji obliki?«

Vprašanje je po našem prepričanju tako važno, da zahteva osvetlitve od vseh strani. Zato bomo radi priobčili v »Domoljub« misli in predloge naših bralcev in prijateljev. Najprej pa bomo navedli nekaj uvodnih razmišljanj.

I.

Da je z dotokom tujcev-letoviščarjev v veliki nevarnosti нравstveno življenje širokih narodnih plasti, ne more nihče tajiti. Letoviščarji — in te imamo v prvi vrsti v mislih, ne pa bolehnih ljudi po zdraviliščih in kopalniških — so ljudje iz gmotno dobro stoječih meščanskih slojev. Ker jim sredstev ne pri-

manjkuje, si hočejo privoščiti vse vprek. Zlasti gostije s tujim denarjem pri nas v tem oziru niso v zadregi. Zato želijo brez ozira na kraj in razmere zadostiti svojim civilizatorno dokaj skrajnim potrebam in zahtevam, ki so v razvjenih meščanskih družbah nekaj vsakdanjega, široko podeželje pa zanje ne ve. Pred desetletji se je vse to omejilo na posamezne letoviške kraje, sedaj pa se z avtomobili razliva po vsej okolici. Da je med temi »potrebami« veliko nemoralnih, potrjuje že omenjeni članek v »Domoljub«.

Najnevarnejša je ta nemoralna povodenj kmečki mladini, ki je v tem pogledu najbolj dosledno vzgojena, pa ji nemoralni zgledi »boljšec« družbe najbolj usodno majejo moralna načela. Če sme gospoda, zakaj bi ne smeli vsi? Besede, predavanja in pridige so tam že zakasnele. Kjer vpliva slab zgled ljudi iz izobraženih krogov, je beseda, ki zglede pobija, le še prazen zvok.

Nič manj usodno ni to vprašanje z vidika kmečkega stanu, ki je nosilec moralnega in narodnega zdravja in moči. Leto za letom vidimo, kako v bližini letovišč kmečki stan propada. Imamo sicer še kmetije, ali v kmečkih hišah ni več kmečkega duha; nadomestilo ga je v mladih ljudeh hrepenenje po življenju, ki ga vidijo dan na dan in ki je smrt za kmečko domačijo. En rod bo kmetija morada še vzdržala, v drugem se bo podrla — čemu v korist in komu v škodo? Ta pojav zavzema vedno širji obseg...

Pravijo: gospodarsko pa kmečkemu stanu tujski promet zelo pomaga. Ne tajimo. Ali eno drži: lahko pridobljeno, lahko upravljeno. Tujski promet nujno v silnih skokih dviga v dežel življenjsko raven naroda, zlasti kmečkega, ki kaj naglo seže celo čez meje, ki jih še zmore kmečko gospodarstvo. Buditi pa potrebe, ki jim gospodarsko zadostiti na kmetiji danes še ni mogoče, se pravi mladino s kmetov odganjati in kmečki stan uničevati.

(Dalje.)

Gorenjske proge

Pod tem nazivom je izdalo društvo žel. uradnikov brošuro, ki ima namen, da zainteresira poleg merodajnih činiteljev, tudi širše sloje za izboljšanje železniškega prometa na gorenjskih progah. Saj je znano že iz dnevnega časopisja o raznih pritožbah in pobudah, ki se nanašajo na te proge. Sicer se žel. uprava trudi, da zadosti večjim potrebam, toda preko razmer ne more. Enotirna proga ne zmora obvladati vseh potreb tako, da bi se vršilo vedno vse pravočasno. Zato je n. pr. prav zanimiva ugotovitev v brošuri, da je bilo lansko leto v enem dnevu pri vseh vrstah vlakov 40 ur zamude. K sreči tako visoke zamude niso preveč pogoste. Da pa so zamude, to se vidi iz pritožb potujočega občinstva. Zamude občuti občinstvo. Kaj naj oporečejo k temu še prizadeti železniški uslužbenci? Tudi na to se moramo ozirati. Saj ni vseeno, če pride uslužbenec iz službe z eno ali dveurno zamudo ves zmučen domov.

Zanimanje za gorenjske proge je tudi sicer precejšnje, če že pomislimo samo na zelo razvit turizem. Zato je prav primerno,

da se je iz strokovnega stališča izpregovorilo v tej brošuri o današnjih potrebah gorenjskih prog.

Brošura je razdeljena na dva dela: Sedanje stanje in predlogi za bodoče.

Iz brošure izvemo, da je narasel potniški promet v zadnjih 12 letih za 56 odstotkov. Letno se vozi sedaj na teh progah 2.924.000 potnikov. Tudi tovorni promet je tako močan, da je že dosegel propustno višino teh prog. Razlogi za tako povišanje so vsem znani. (Turizem in izvoz blaga proti Nemčiji.)

Tudi z brzinami posameznih vrst vlakov se peča brošura ter pride do precej nerazveseljivih izsledkov. Potovalna brzina brzovlakov znaša le 44 km na uro, potniških 28,7 km in brzotovornih vlakov le 19,3 km. Da te brzine ne odgovarjajo, si lahko predstavlja vsak sam. Vzroki so, kot je razvidno, stare izrabljene tračnice in enotirni promet. O zvišanju brzin se je tudi sicer že pisalo. Prav zanimiva je ugotovitev, da vagoni, ki jih dostavi železnica za prevoz potnikov niso popolnoma izkoriščeni, čeprav

Zmehča vodo
in razkroji nesnago

Ženska hvala

tožijo potniki, da je na vlakih velika gneča.

Važno poglavje tvori vprašanje dobička, ki ga ima žel. uprava od teh prog. Iz brošure je razvidno, da znaša čisti dohodek skoro 60 milijonov dinarjev letno. Čeprav je težko točno ugotoviti dobiček, ker se ne vodi podrobnejša statistika, se da vendar ugotoviti, da prinašajo gorenjske proge lep dobiček.

In ravno na tej ugotovitvi temelji drugi del brošure, ki daje predloge, kaj naj bi se storilo, da se izboljša današnje stanje. Brošura navaja tri predloge:

a) naprava drugega tira na prog. Ljubljana—Jesenice.

Dosedanji napori žel. uprava, ki je preuredila dve postajališči (Zabnica in Otoče) so nezadostni. V načrtu so sicer še druga izboljšanja, toda to so samo načrti. Vse nevedčnosti se dajo temeljito odpraviti le z drugim tirom. Kaj je s potrebnim denarjem? Proračun za izgraditev drugega tira bi znašal do 100 milijonov, kar ni veliko pri takem dobičku.

b) Novo postajališče: Dravljje, Ladja pri Goričanah, ki bi imeli dovolj potnikov, da se izplača zgraditev.

c) Uvedba novih potniških vlakov.

Med posameznimi vlaki na prog. Ljubljana—Jesenice so prevelike časovne razdalje. Zato je potrebno, da se upelje nov vlak iz Jesenic ob 8.26, ki bi prišel v Ljubljano ob 10.50. Iz Ljubljane naj bi odhajal nov vlak ob 10.50 ter drugi šele ob 12.20. Izletniški vlak do Škofje Loke naj se spremeni v vsakodnevnega.

č) Zgraditev proge: Podnart Kropa—Bled—Boh. Bela, dolžina 20 km. S tem bi se bohinjski kot znatno približal Ljubljani.

Za vsa ta izboljšanja bi ne bilo finančnega vprašanja pretežko, če se pomisli, kako zelo so donosne gorenjske proge. Na ta način pa bi bile vse težkoče odstranjene. Zanimiva je tudi to, da brošura ne zagovarja uvedbe motornih vlakov za gorske proge tudi zaradi tega, ker imamo dovolj premoga in električne sile doma. Lažji stroji in vagoni pa bodo mogli tudi hitrejšo voziti.

Veliko zanimivosti, zato priporočamo brošuro

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

o Naš kralj Peter II. je koražen hribo-lazec. Ono sredo je bil s svojimi šolskimi to-varyši na Triglavu. Šel je skozi Vrata in se je vrnil čez Komarčo.

o Kraljica Marija je obiskala te dni ljubljansko Leonišče, kjer se je podvrgla rentgen-skemu pregledu.

o Zlate sv. mašo je opravil v nedeljo 6. avgusta pri šolskih sestrah v šiški župnik v p. g. Nikolaj Žuželj. Bog ga ohrani še mnogo let!

DOMAČE NOVICE

d Milijone črpa iz naše zemlje, davke pa plača Angliji. Uprava rudnika Trepče je objavila uspehe dela za 2. tromesečje. Proizvela je 185.83 ton rude s povprečno 8.81% svineca, 8.8% cinka ter 3.861 unče srebra v toni. Dohodki družbe so znašali 245.715 funtov, izdatki 175.876, preseček dohodka 69.839 funtov. Po odbitju davkov, ki jih plača družba v Angliji, ne pa pri nas, znaša čisti dobiček družbe v 2. tromesečju 50.489 funtov ali 13 milijonov din. — Zopet ena težavna zadeva minulih let, pravične ureditve potrebna!

d Po novem trgovinskem dogovoru, ki je bil med našo državo in Italijo nedavno sklenjen, se bo povečal naš letni izvoz v Italijo na 912 milijonov dinarjev. S tem se bo naš izvoz približal tistim vsotam, kakor jih je dosegel v l. 1931. do 1934. Za izvoz našega lesa je dovoljenih 152 milijonov lir, torej skoro 50% več kakor do sedaj. V Italiji zelo potrebujejo naš les, saj so že v prvih šestih mesecih porabili vsaj 50 količin, ki je bila dogovorjena za vse leto. Zita in koruze bomo lahko izvozili za 90 milijonov lir, od česar odpade na pšenico okrog 10.000 vagonov. Na izvoz živine in živinskih proizvodov odpade 85 milijonov lir. Obenem je bilo urejeno za naprej vprašanje potovanja jugoslovanskih turistov v Italijo. Zdi se, da bo naša trgovinska bilanca, ki je sedaj z Italijo pasivna, konec leta ali pa v začetku prihodnjega leta postala spet aktivna kakor je po navadi bila.

d Dosedanji sedež občine Ovsišje v radovljiskem okraju, se prenese iz Podnarta na Srednjo Dobravo istega okraja.

d Mladinski telovadni nastop v Smartnem pri Celju je bil ono nedeljo in je zelo lepo uspel. Jedrnate besede je spregovoril mladini tudi naš ljudski ban.

d Belgrajski stadion. Gradnja novega modernejšega stadiona na Kalemegdanu v Belgradu je poverjena prof. Wernerju Marchu iz Berlina, ki je zgradil znani »Reichssportfeld« v Berlinu. Stadion naj bi bil slovesno odprt na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. — dne 6. septembra 1941.

d Koliko je Hrvatov na vsem svetu. Če smemo verjeti časopisu »Hrvatska revija«, je bilo leta 1931 na vsem svetu 5.515.000 Hrvatov. Od tega odpade na bansko Hrvatsko in Medjimurje 2 milijona, na Bosno in Hercegovino 1.280.000, kamor je vračunanih tudi

717.000 muslimanov, na Dalmacijo z Zadrom 553.000, na Istro z Reko 205.000, na Madžarsko in Avstrijo 251.000, na Sandžak in Novi Pazar 231.000 (muslimani), a na ostalo Evropo 107.000. V Ameriki in drugih izvenevropskih zemljah je živelo leta 1931 925.000 Hrvatov. Od celokupnega števila Hrvatov je bilo istega leta izračunanih 4.477.000 katoličanov. Leta 1840. je bilo vsega skupaj 2.5 milijonov Hrvatov, kar znači, da je hrvatski narod v 90 letih narasel za 3.113.000 duš, ali za 129.7%, dočim so Francozi v 100 letih napredovali samo za eno tretjino. Za leto 1939 računa omenjeni časopis, da vsaki četrti Hrvat živi izven domovine po ostalem širnem svetu, domačinov živi v hrvatskih krajih čez 2 milijona nehrvatov. Po približnem računu je 31. marca tega leta na vsem svetu 6.100.000 Hrvatov.

d Cena živini pada. Oni torek so prignali na mariborski živinski sejem nenavadno veliko živine. Cena pa je padla povprečno za 1 do 1.50 din pri kilogramu žive teže, kar je za naše živinorejce pač hud udarec. Pomanjkanje krme jih sili, da pritiskajo s prodajo. — Kaj pa cene mesu? Oblast, kje si?

d 500 hmeljarjev je zborovale te dni v Zalcu. Hmeljarji so sklenili, da ostane plača obiralcem za škap hmelja 2 din brez hrane, s prehrano pa 1.50 din. Svetovni pridelek ne bo tolikšen kot lani in je zato upati, da bodo cene pri nas boljše. Vsekakor je cena 25 din prenizka. Važno za naše hmeljarje je, da ne vsiljujejo in ponujajo hmelja. Inž. Dolinar je opozoril hmeljarje, naj se nikar ne puste begati od ljudi, ki govorijo o vojni, samo da bi hmelj dobili pod ceno.

d Okrog 100.000 ljudi je obiskalo Mariborski teden, ki so ga zaključili 13. avgusta.

d Slomškov dom so blagoslovili preteklo nedeljo na Vranskem. Obenem so praznovali 35 letnico katol. prosvet. društva. Prišel je tudi ban dr. Natlačen.

d Upravni odbor društva za silose (skladišča) v Belgradu je izbral za ravnatelja dr. Nikitoviča, bivšega poslanca in tajnika obrtne zbornice v Splitu. Dr. Nikitovič je leta 1933 kandidiral na listi Jevliča in je potem presto-

pil k dr. Stojadinoviču, s katerim pa se je v zadnjem času spril. Sedež društva za silose je kakor znano v Belgradu in je mesto ravnatelja seveda zelo donosno.

d Pot do blagostanja, sreče in neodvisnosti vam pokaže Hranilna posojilnica »Moje dom«, Ljubljana, Dvorakova 8. — Prospekti brezplačno.

d Komu pripada podpora za pogrebne stroške. O tem, komu pripada podpora za pogrebne stroške ob pokopu umrlega državnega uradnika, je izdal zanimivo razsodbo državni svet. V tej razsodbi je rečeno, da sme izplačati državna blagajna pogrebno v znesku ene mesečne plače tisti osebi, ki je plačala račune za pogreb. Če je bila ta oseba žena pokojnikova ali pa njegovi otroci, potem pripada znesek tem. Če pa je pogreb plačala kak druga oseba, potem se pogrebna izplačila tej osebi. Če pa je recimo, država plačala pogreb (za primer, če je bil pokojnik zaradi svojih zaslug tako počaščen od države), potem se pogrebna sploh ne izplača.

d Pri saprtju ali pri motnjah v prebri vzemite zjutraj na tešče kozarec naravnega »Frans-Josef« vode.

d Ustanovni občni zbor ZZZ v Trbovljah je bil v nedeljo 6. avgusta. Izvoljen je bil odbor s predsednikom Jesihom Adolfom na čelu.

d 12 milijonov din so določili za asfaltiranje 10 in pol km dolge ceste od Tezna pri Mariboru do Frama. Dela so oddana in bodo te dni začeli z razlastitvijo zemljišč.

VSAK SLOVENEK, VSAK KATOLIK JE NAROČNIK MOHORJEVIH KNJIG. NAROČITE JIH PRI ŽUPNIKU.

d Zelo zanimivo zborovanje »Slomškovih družbe« bo 22. avgusta na Brezjah.

d Darežljiv potnik v letalu. Dne 9. avg. je pri St. Jerneju na Dotenjskem vrzel na Drami z aeroplana Zagreb—Ljubljana nekdo zavitez z din 200 »za revežac. Mogoče je tudi kje drugje to storil. Letel je zelo nizko kakih 20 m visoko nad zemljo.

d Srca se mnogotera, Dah pa je eden. Božjepotna katoliška cerkev, kjer se skupaj sestajajo katoliki in pravoslavni, se nahaja v Tekiji pri Sremskih Karlovcih. Cerkev, posvečena Mariji Snežni, je bila postavljena l. 1716. po zmagi Avstrijcev nad Turki. Ljudsko izročilo namreč pravi, da je 5. avgusta imenovanega leta padel med nalivom snega.

Posledice dobre jugoslovanske politike

Belgrajski časopis »Samouprava« prinaša 10. avgusta uvodnik, ki je velike važnosti. V tem uvodniku pravi med drugim: »Država in njeni narodi se morajo nemoteno razvijati in napredovati samo v primeru, če so narodno zavarovani in ako ne preti nobena nevarnost njihovemu miru in njihovi narodni samostojnosti. Naša država se nahaja v srečnem položaju, da je danes popolnoma varna in da ji ne preti nobena nevarnost niti ta nevarnost ne, da bi jo zavlekli v tiste težke mednarodne zapletljive, ki označujejo naš današnji položaj v Evropi.«

Nato navaja »Samouprava« vzroke takega srečnega položaja, ki so v prvi vrsti v tem, da je politika naših državnikov znala zagotoviti jugoslovanskim državljanom mir na vseh mejah in vse pogoje, da se ne bi država zapletla v nobene pustolovščine. Če bi pa

kdo kaj takega poskušal, je naša vlada storila vse obrambne in gospodarske ukrepe, da moremo v tem pogledu biti več kot mirni. Našo narodno neodvisnost pa danes jamči tudi duh vzajemnosti in sloge, ki sta zavladala pod »sedanjim režimom« v naši državi. Na koncu pravi »Samouprava«: »Po zaslugi te politike, v kateri naša država uživa notranji mir in spoštovanje od strani inozemstva, nimamo razloga, da bi se bali za našo bodočnost in zato je dolžnost vsakega Jugoslavana, da ne veruje v razne razburjajoče vesti. Jugoslavani naj verujejo le v svojo bodočnost in svojo moč, tako da se bodo mogli nemoteno posvečati gospodarskemu in izobraževalnemu delu. Za delo v tem pravcu imamo mi vse pogoje, ki so se ustvarili kot posledica dobre politike, katera nam omogoča vsa jamstva za našo narodno varnost.«

VINA

za vse priložnosti naročite pri
Centralni vinarni v Ljubljani.

Učimo se hvaležnosti

Gobavost je še dandanes ena najstrašnejših bolezní. Človek gnije pri tistem telesu; ud za udom mu odpada, dokler ga smrt ne reši strašnih muk in bedne usode. Kajti gobavci so že od nekdaj morali živeti ločeno od drugih ljudi. Sami zase so morali preživljati svoje trpljenje in zapuščeno polno življenje.

Dobri Zveličar je bil tudi de teh nesrečnežev poln usmiljenja. V evangeliju bremo, kako jih je dobrotno ozdravil deset naenkrat. Bital pa je s ostrimi besedami ob tej priliki njihovo nehvaležnost, ker se mu je samo eden prišel zahvaliti in še ta je bil Samarijan — tujec.

Jezus je očitno pokazal, kako zoperna mu je nehvaležnost. Krivice in grde žalitve je molče prenašal, očital pa je nehvaležnost in s tem glasno poudaril, kako je ta pregreha ostudna Bogu in ljudem.

Zato se učimo iz teh besed evangelija hvaležnosti. Bodimo hvaležni, karkoli zapazimo pri hiši, pri družini ali pa pri premoženju blagoslov božji. Zahvalimo se Bogu zlasti takrat, kadar so pospravljeni poljski ovesi, kadar se odprejo vrata doma, kadar se odprejo vrata ljudstva. Sv. Avguštin pa pravi: Ne moremo nič boljšega in Bogu prijetnejšega misliti, govoriti ali zapisati, kakor: »Bogu hvala!«

ki je preprečil Turkom napredovanje. Ko pa so prišle avstrijske čete, so se morali Turki z begom rešiti. Od takrat so začeli romati v novo cerkev vsi katoliki in pravoslavci, da se poklonijo čudodelni sliki Matere božje.

— Pri neredni stolici, napetosti črev vsled zapeke prav odlično odvajata naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaostanke prebave nakopičene v črevih. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefova« voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi otrocih.

Reg. po min. ooa. pol. in nar. zdr. 5-br. 1545. 26. V. 26.

d Nadležnost muh. Zaradi stalnega vročega vremena je nastopil pravi naval muh, ki jih je največ ravno v času sadja. Mnogo ljudi niti ne misli, kako ogabna in nevarna je nadležnost muh. Podgane so podzemeljski, muha pa nadzemeljski raznašalci epidemij in okuženj. Mnoge žene, ki so sicer pretirane pri snagi, smatrajo, da ni nič hudega, če se muhe, ki plavajo v mleku, očistijo v njem smeti in bacilov, katere so pobrale na zamazanih mestih. Zato: smrt muham! Za desetletja je najuspešnejše sredstvo proti muham »AEROXON« najboljši muholovec sveta. Zato se ta muholovec večkrat tudi ponareja. Zahtevajte torej od vašega trgovca samo »AEROXON« ali pa posestrimsko znamko »Medosc«.

d Kake so ujeli Grebenška. Dne 8. avgusta zvečer ob 7 je zvedela orožniška postaja v Velenju, da je nevarni ropar Grebenšek v turistiški koči St. Jošt na Kozjaku. Takoj je obvestila orožniško postajo Mislinje in se podala na Kozjak. Grebenšek je bil v koči v prijatni družbi, kjer je dajal za žganje in vino, najbrž z namenom, da bi družbo omamil in nato oropal. Ko sta prišla orožnika Bezjak in Muršec iz Velenja h koči, je bila ista zaklenjena. Komaj je oskrbnica odprla, sta orožnika planila v kuhinjo na raz-

bojnika. Takoj je hotel potegniti »Steyer« pištolo, ki jo je imel nabito z 10 patronami, orožnika sta pa bila hitrejša in sta razbojnika prijela. Pri sebi je imel več denarja, raznovrstnih ključev in vitribov in municije. Orožniki so razbojnika pripeljali ponoči v občinski zapor v Velenje in se je pričelo drugo jutro zasliševanje. Priznal je, da je 16. aprila zvečer vlomil pri posestniku Razboršku Jerneju v Dobrišni vasi v Sav. dolini in tamkaj ukradel 8000 din, priznal je tudi, da je skušal vlomiti v neko trgovino v Soštanju, pa je bil prepoden. Grebenšek je že sedemkrat kaznovan, največ zaradi tatvin in ropov; skupno je odsedel že 16 let zapora, star je 40 let. Svojih pajdašev noče izdati.

Zborovanje absolventov kmetijskih šol pri Mariji Snežni na Velki. Ono nedeljo so se pri Mariji Snežni na Velki zbrali absolventje kmetijskih šol. Za prosep organizacije je daroval sv. mašo g. Šmirmaul iz Jarenine. Po sv. maši je pa z balkona župnišča otvoril zborovanje predsednik ZAKS Ovsenik Janez. Zborovalce je v imenu Okrajnega kmetijskega odbora iz Maribora pozdravil g. Zupanič, ki je zbranim absolventom podal nekaj lepih misli z ozirom na delovanje v občinskih in okrajnih kmetijskih odborih. Narodni poslanec Spindler je zborovalce pozdravil v imenu Kmečke zveze in kot poslanec tega kraja. V imenu okrožja ZAKS Maribor je govoril Vogrin Feliks, Doberšek pa o temeljih naše govorice. Lepo je orisal naš položaj in položaj kmeta sploh predsednik ZAKS Ovsenik. Nazadnje je še v imenu ptujske podružnice ZAKS pozdravil navzoče Marinič. Največ je bilo absolventov iz Slovenskih goric, nadvse častno so pa bili zastopani tudi absolventje iz Maribora, Ptuj, Slovenskih Konjic itd.

d Razbojnika Jožela Pečovnika so prijeli orožniki pri Betnavskem gozdu pri Mariboru.

d »Putnik« daje cenena posojila. Na zadnji seji upravnega odbora »Putnika« je bilo dovoljeno posojilo v višini 6 milijonov dinarjev za zgradbo hotela v Plitvicah. »Putnik« zahteva za posojilo samo 3% obresti.

d 2000 dolarjev so zbrali ameriški Hrvati za pomoč hrvatskim krajem, prizadetim od zadnje povodnji. (1 dolar = okrog 55 din).

d Za stare in onemogle delavce. Na podlagi pravilnika za podeljevanje podpor iz fonda za onemoglost in starost so morali tisti stari in onemogli delavci, ki so bili onemogli in stari pred veljavnostjo tega pravilnika, vložiti prošnje za podporo do 1. julija 1938. Sedaj je pa ta rok podaljšan do dne 1. septembra 1939. Vse somišljenike prosimo, da upoštevajo to podaljšanje in da pomagajo v vseh primerih, ki bi jih ugotovili in tako rešijo za onemogle in stare saj te akromne podpore, ki so določene v ta namen. K temu še te pri-

Ohrani tudi Tvojemu

otroku zdrave zobe!

Sargov

KALODONT

proti zobnemu kamnu

pombe: V smislu pravilnika je star tisti, ki je dosegel 70 leto starosti. Tak ima pravico do podpore, če je brez premoženja ali brez svojcev, ki bi ga bili dolžni podpirati in če je bil od 1. julija 1925 dalje do 31. julija 1937 zavarovan najmanj 500 tednov ali 10 let. Onemogel je pa tisti, ki je nad dve tretjini delanezmožen, t. j. da ne more zaslužiti niti ene tretjine tega, kar zasluži telesno in duševno zdrava oseba iste stroke, in da je bil od 1. julija 1925 do 31. julija 1937 zavarovan najmanj 250 tednov ali pet let.

d Kruh so polili s petrolejem. V Dubrovniku so oni ponedeljek popolno pričeli stavkati pekovski pomočniki, ker jim mojstri niso hoteli izpolniti njihovih zahtev glede izboljšanja položaja. Nekateri dubrovniški peki, ki imajo lastno strokovno osebje, kljub temu pečejo kruh, nekateri pa ga naročajo za svoje odjemalce iz Trebinja. Ko so oni terek zjutraj vozili kruh iz Trebinja v Dubrovnik, so stavkujoči pekovski pomočniki nagromadili na cesti velik kup kamenja, tako da se je moral voz s kruhom ustaviti. Obveščena je bila policija, ki je poslala nekaj redarjev, da bi preprečili namero stavkujočih. Toda stavkujoči so se spustili z redarji v boj in se jim je posrečilo, da so kruh na vozu polili s petrolejem. Šele ko je policija dobila pomoč, se ji je posrečilo užugati bojevite pekovske pomočnike.

d Ali bomo imeli hladne jesen in zgodnje simo? Iz Ivanca na Hrvatskem poročajo, da so te dni opazili jato okrog 40 belih stor-

ZZD stalno napreduje

Kdor bere samo nasprotno časopisje, dobi vtis, kot da ima ZZD samo 11 zaupnikov, vse ostalo pa Združena opozicija. Pa pogledjmo resnici v oči: Po uradnem poročilu Delavske zbornice z dne 4. avgusta so bili po takratnih poročilih doseženi naslednji uspehi: ZZD 210 zaupnikov, Strokovna komisija 309 zaupnikov, Jugoslovanska strokovna zveza 189, Narodna strokovna zveza 179, Zveza društev privatnih nameščencev 9, Neopredeljeni 8, neorganizirani 21, Botič 6.

Pripominjamo, da je ZZD število zaupnikov do zaključka lista že zvišala na 372. Za potrjenih zaupnikov ima: ZZD 50, Strokovna komisija 48, JSZ 17, NSZ 3.

Gornje številke jasno kažejo kako resnično je pisanje naših nasprotnikov. Naše številke so jasne in vsak jih lahko preiskusi. Marksisti, ki so doslej v poveljih letih pri zaupniških volitvah vedno igrali vodilno vlogo, bodo, kakor izgleda, letos ostali zadaj.

„Moč je v nas samih“

kelj, ki so se dvignile visoko v zrak, nekaj časa krožile v zraku, nato pa v veliki višini zaplule proti jugu. To pomeni, da so štokljke že odletele v svoje zimovališče. Tudi druge ptice selilke, zlasti lastovice, se dvigajo v tropah v zrak ter se pripravljajo, da odlete prezimovat. Z ozirom na to rano selitev ptic mnogi ljudje napovedujejo hladno jesen in zgodnjo zimo.

d Proti novemu delavskemu pravilniku. Obe poverjeništvu kluba železničarjev JRZ Maribor in Maribor-Studenci sta sklicali te dni zborovanje, ki se je vršilo v Špуреjevi dvorani v Studencih ter je zelo dobro uspelo. Zborovanja se je udeležilo okrog 250 oseb, tako da je bila dvorana nabitopolna. Glavna točka je bilo obravnavanje novega pravilnika za železniške delavce, ki prinaša mnogotera poslabšanja ter ga zaradi tega naši železničarji odklanjajo. V zanimivo razpravo so posegli številni navzoči, med njimi tudi takšni, ki niso člani JRZ. Zlasti ti poslednji so vsi brez izjeme hvalili delo JRZ ter njeno prizadevanje za železničarje. Priznavali so, da se do sedaj še nihče ni toliko trudil, da bi se položaj slovenskih železničarjev izboljšal ter so prosili poslance, da jim oslonejo še nadalje naklonjenji. Šloč se je zaključil v splošni vzajemnosti ter so odhajali zborovalci prepričani, da se bodo podvzeli vsi koraki, potrebni za zavarovanje vseh pravic.

d Ljubljanski akademski zbor je 12. avgusta zapel na Bledu naši kraljici Mariji podoknico, nato pa je bil slavnostni koncert naše najlepše umetne in narodne pesmi v Prosvetnem domu.

d Da so letos slive bogate obrodile zlasti v Bosni in Sremu, dokazuje primer pri kmetu Kovačeviču iz okolice Našice. Samo eno drevo

V »Koroškem Slovence« čitamo tudi sledeče:

Veselo znamenje današnjega časa je: svet se začel zavediti, da je potrebna povezanost s koreninami svojega ljudstva... To premišljevanje naj pokaže našo sveto dolžnost: vzdržati in širiti moramo vse dobro, kar smo prejeli od rodov pred nami, vlivati moramo otrokom spoštovanje do vsega, kar je bilo sveto in drago našim očetom. S tem bomo ohranili in utrdili tudi našo

narodno samozavest, ki je izraz naše vere v bodočnost. Seveda moramo sprejemati tudi napredek današnjega časa! Za to sprejemanje pa veljaj načelo: naša omika, to je naša moč, mora ostati tudi v novih oblikah v skladu z našo podedovano miselnostjo. Oblike stanovanja in način gospodarstva, življenje vasi in oblike političnega ustroja okrog nas se spreminjajo, a v nas samih mora ostati naša moč — duh mora ostati isti, domači, slovenski!

je dalo toliko sadeža, da je Kovačevič skuhal nič manj kakor 195 litrov žganja. Drevo je bilo tako bogato obloženo, da ga je moral kmet prav zaradi tega ostreši in še nedozorel sadež porabiti za žganje.

d Morda bo kaj uspeha. Pijancem je stopila trdo na prste policija v Travniku. V mestu so se iz dneva v dan pojavljali neljubi izgredi, ki so jih pijanci povzročili mirnim potnikom, zlasti pa ženskam na cesti. Kazni in zapori niso nič izdali. Nazadnje je policija sestavila seznam 36 nepoboljšljivih pijancev, ga javno objavila in velela gostilničarjem, da ga morajo izobesiti na vidnem mestu v gostilni. Obenem pa gostilničarji ne smejo imenovanim alkoholikom prodati niti kaplje pijače. Ljudje v Travniku menijo, da bo to najbolj učinkovita kazen za izgrednike in pijance.

d Zveza kmetijskih zbornic. V Beogradu je bil ustanovni občni zbor Zveze kmetijskih zbornic. Na občnem zboru so Slovensko kmetijsko zbornico zastopali predsednik zbornice in narodni poslanec Martin Steblovnik, Franc Prelog, Ivan Potočnik in namestnik glavnega

tajnika dr. Perger. Na občnem zboru so bila soglasno sprejeta pravila Zveze ter njen proračun do 31. marca 1940 v iznosu 296.000 din. Za predsednika Zveze je bil izvoljen Milan Badžak, narodni poslanec ter vršilec dolžnosti predsednika za donavsko banovino, za prvega podpredsednika pa Martin Steblovnik, predsednik Kmetijske zbornice v Ljubljani. V nadzorni odbor je bil od Slovencev izvoljen Franc Prelog.

d Zopet so se spomnili Štefana Radiča. Ob 11 letnici smrti hrvatskega narodnega voditelja Štefana Radiča so bile po vseh hrvatskih, dalmatinskih in mnogih bosanskih krajih maše zadušnice za pokojnika. V Zagrebu je bila črna maša v katedrali na Kaptolu. Prisostvovali so ji številni hrvatski narodni poslanci in senatorji, zastopniki vseh hrvatskih društev, Gospodarske sloge itd. na čelu z dr. Vladkom Mačkom. Po maši so vsi udeleženci obiskali grob Štefana Radiča na Mirogoju in položili nanj številne vence in šopke. Z večine zagrebških hiš so visele črne zastave. — V Beogradu je bila maša zadušnica za Štef. Radičem v cerkvi Kristusa Kralja.

d Za obnovo starih srbskih samostanov Dečane, Gračanica, Banjska in Sopočane je dovolil pravosodni minister 1.300.000 dinarjev podpore.

d Za turiste. Po novem sporazumu med našo državo in Italijo bodo italijanski turisti, ki bi radi potovali v Jugoslavijo, položili pri določenem domačem denarnem zavodu znesek lir, v naši državi pa bodo dobili za to vsoto lir izplačane dinarje. Podoben postopek bo veljal tudi za naše turiste, ki bodo potovali v Italijo. Kolikor se bo nabralo lir pri italijanskih denarnih zavodih, toliko bodo smeli porabiti v Italiji naši turisti. Poprej pa je bil dogovor bolj enostranski, kajti določeno je bilo samo, koliko smejo porabiti naši turisti v Italiji.

d Okrog 23.000 vagonov pšenice je že odkupila Privilegirana izvozna družba. Ponudba s strani pridelovalcev in trgovcev je zato tako velika, ker so cene pšenice na svetovnih

Zahteve naših invalidov

Dne 13. avgusta 1939 je bil v Ljubljanski Delavski zbornici občni zbor oblastnega odbora Združenja vojnih invalidov za Slovenijo.

Sprejeli so sledeče zahteve:

1. Ker še niso objavljeni in uveljavljeni vsi pravilniki, predvsem o vožnji in zaposlitvi, se §§ 8, 9, 10, 11, 12 in 13 invalidske uredbe ne upoštevajo. Pravilnik o zdravljenju, ki je že izdan, se še ne izvaja. Okrajni (uradni) zdravniki odklanjajo brezplačno zdravljenje vojnih žrtev. Isto je s §§ o službi in delu, ker se podjetja branijo zaposlovanja vojnih žrtev in nekatera odpuščajo že dosedaj zaposlene. 50% popust na železnicah vključ s § 42 še ni uveljavljen, čeprav je že od 1. aprila 1939 do danes poteklo 5 mesecev. Isto je s pravilnikom za posojila. Zate zahteva občni zbor, da se nujno izdajo in uveljavijo vsi pravilniki, da bodo tako vojne žrtve prišle do svojih pravic, zajamčenih z uredbo.

2. Uredba se mora izpopolniti, da bodo tudi invalidi-bolniki pravično zaščiteni. Invalid-bolnik je pretrpel na bojiščih isto kakor ranjenec in med njima ne sme biti razločka.

3. Tudi vojne vdove bolezenskih invalidov, ki so umrli po 17. maju 1923 zaradi bolezni, dobljenih na bojiščih, kar mora dokazati zdravniški pregled, naj bodo zaščiteni in naj se jim prizna invalidnina. Vdove pred

tem dnem umrlih bolezenskih invalidov naj se smatrajo kot vdove padlih bojevnikov. Invalidska sodišča poslušajo zelo počasi. Nujno je potrebna nastavitve zadostnega števila osebja; sodniki in pomožne moči naj bodo iz vrst zaščitenih ali bojevnikov, ker oni bolje razumejo ogromne žrtve, ki smo jih v vojni doprinesli.

5. Vojna okrožja naj že začno s pregledi, posebno celjsko in mariborsko. Civilni zdravniki pri teh pregledih morajo biti iz vrst zaščitenih oziroma bojevnikov.

6. Pri banki upravi naj se takoj ustanovi invalidski odtsek, kakor to predvidevata §§ 85 in 86, da bo tako tudi oblast pospeševala izvedbo invalidske uredbe.

7. Občni zbor zahteva od oblastnega odbora, da skupno z ostalimi bojevniškimi ustanovami nadaljuje borbo za povrnitev vseh invalidskih domov, ki naj preidejo v last Narodnega invalidskega sklada.

8. Nujno je potrebna sprememba in dopolnitev uredbe (posebno še v §§ 27-1, 30-1, 31-1, 36-2, 37, 39 č, 40, 49, 76, 121, 126, 128). Izdela naj se načrt v smislu predlogov krajevnih odborov.

9. Protezna delavnica v Ljubljani naj se končno vendar že zadostno podpre iz rednih proračunskih sredstev, da bo narodni invalidski sklad lahko služil samo svoji svrhi.

Zelimo le, da bi želje in zahteve naših invalidov-borcev v resnici našle pravo razumevanje in pomoč na pristojnih mestih.

Javna zahvala

Za požarno podporo, katero sem prejel v znesku

1000— din (tisoč).

se najlepše zahvaljujem in obljubljam, ostati še v nadalje zvesta naročnica »Domoljuba«, katerega vsakemu prav toplo priporočam.

Predoslje, 9. avgusta 1939.

Florjančič Ivana

tržiščih zelo nizke, dočim je Prizad ponudil mnogo višje cene. Povsod po svetu je bila letošnja žetev sicer slabša kakor lani, vendar pa kljub temu obilna, v Kanadi in drugih severnih državah pa celo rekordna. Prizad ima na razpolago še mnogo žita, pa ga ne more kupiti, ker nima skladišč, v katerih bi se žito shranilo brez zimo za primer, da prej ne bi bilo nobene večje kupčije s tujino. Najboljši kupec je Nemčija, ki nudi višje cene kakor so na svetovnih tržiščih, to pa zato, ker ne plačuje blaga v gotovini, temveč s svojimi industrijskimi pridelki. Nemčija je navezana na naš trg, kajti v državah, ki imajo svobodno valuto, žita ne more kupiti brez gotovine.

d Za bolehne delavske otroke. Uprava ljud. šole na Jesenicah je letos že dvanajstič poslala večje število bolehnih otrok na planino Uskovnico, da so se tam v svežem gorskem zraku, v višinskem soncu in ob tečni hrani zdravstveno okrepili. Običajno so se otroci v času letovanja na Uskovnici zredili po 3—5 kg. Da se tako zdravljenje bolehnih otrok spravi v pravi tir, je kupila Protituberkulozna liga na Jesenicah na Uskovnici 2000 m² zemljišča, na katerem bo zgradila okrevališče za bolehne otroke iz radovljiškega okraja. Okrevališče bo veljalo pribl. 100.000 din. PTL se je obrnila s prošnjo za sodelovanje na tovarno KID, na obč. upravi Jesenice in Kor. Bela, na Zvezo PT in na vse delavske organizacije. Želi, da bi se delavci v raznih strok. organizacijah zavezali prispevati v omenjeni namen po 10 din, ker pridejo za zdravljenje na Uskovnico v poštveh pred vsem bolehnih delavskih otroci. Započeto delo za bolešno dečo naj se srečno konča.

d Bik v brivnici. V Kuli na Hrvaškem je preteklo soboto zvečer neki kmet vodil skozi mesto velikega bika. Žival pa se je splašala ter je zdirljala naravnost v odprto brivnico, kjer so brivci brili goste. Gostje so brž zbežali, za njimi pa tudi brivci. Tako je bik sam ostal v brivnici, kjer pa ni naredil nobene škode. Kmet je bil namreč hitro za njim ter ga je odvedel.

d Velik vlom v Zagrebu. V noči od 8. na 9. avgusta so izvršili znani razbojnik v vlom v stanovanje msgr. dr. Lovra Radičevića. Vlomilcema Gumhalterju in Ernecku se je

Le, sodar zna narediti sôd

kakor mare perilo čisto oprati le dobro milo. Terpentinovo milo Zlatorog da gosto belo peno, ki z lahkoto odstrani vsako umazanijo. Le malo truda - in perilo je snežno belo, prijetno poduhteva in ostane dolgo trdnost.

posrečilo vlomiti v njegovo stanovanje, kjer sta ukradla tri velike zlato verige v vrednosti nad 45.000 din, dalje veliko število dragih zlatih predmetov, nad 2500 dolarjev (135.000 din), 25 angleških funtov, (6000 din), 50 zlatih napoleonorov v zlatu (16.000 din), vrečo srebrnih avstrijskih kron, nekaj vložnih knjižic, vse v skupni vrednosti nad pol milijona dinarjev. Ker so izvršilcema kmalu po izvršenem dejanju prišli na sled, se je posrečilo aretirati oba tatova, prav tako pa so odkrili skrivališča, v katerih sta pustila dragocenosti in denar. Pri sebi sta vlomilca imela le neznatne vsote.

NESREČE

n Ne jej pri plavanju. Pri Banjaluki so je v reki Vrbas kopala sedemletna Emilija Schneider, ki je znala prav dobro plavati. Nenadoma pa so tovarišice zapazile, da se Emilija potaplja. Kopalci so skočili za njo in jo potegnili iz vode. Zastoj pa so bili vsi napori, da bi ji rešili življenje, čeprav ni bila dolgo časa v vodi. Zdravnik, ki so ga takoj poklicali, je ugotovil, da je deklici obtičala v grlu hruška, zaradi česar se je Emilija zadušila.

n Lobanje si je prebil. Na nenavaden način se je smrtno ponesrečil posestnik Avguštin Slaček iz Cenkove v Slov. goricah. Slaček je šel v klet po sadjevec, pa mu je naenkrat postalo slabo. Zgrudil se je na tla, pri tem pa je s tako silo udaril ob cementni tlak,

da si je prebil lobanjo. Njegovi domači so ga našli nezavestnega, zanosli so ga v posteljo, kjer pa je kmalu umrl.

n Požar za požarom v mariborski okolici. Na Siemenu je gorel gozd veleposestnika Viktorja Urbasa. — Okrog 60.000 din škode je napravil požar na gospodarskem posloplju posestnika Martina Kokala v Metavi. — Cela hišica je zgorela Jakobu Pušniku na Rutarh na Pohorju.

n Blizu 200.000 din škode je napravil požar v Čučkovem skladišču v Pljuju.

n Genilni pas je zgrabil v Ehrlichovi mariborski tovarni 35 letnega delavca Adolfa Ješketa iz Studencev. Siromak je bil na mestu mrtev.

n S trebuhom na ročaj lesenega škafa. Te dni se je zgodila v Mariji Gorici pri Dobovi huda nesreča, ki je zahtevala življenje 59-letnega Nika Klakočerja, samskega posestnika in vojnega invalida. Posestnik je na svojem vrtu doma v Mariji Gorici obiral zgodnje slive. Zlezel je na drevo in šel nekoliko predaleč po krhki veji, ki se je pod njegovo težo zlomila. Omahnil je z drevesa in čeprav ni padel globoko, je vendar nesrečno naključje hotelo, da je priletel s trebuhom na ročaj škafa, ki je stal pod drevesom. Mož je priletel s tako silo na ročaj, da se je odlomil. Pri tem si je poškodoval črevesje tako hudo, da mu tudi zdravniki v bolnišnici v Brežicah, kamor so ga prepeljali, niso mogli ohraniti življenja.

Za marksizem ni prostora v Sloveniji

Dvajset let, ves čas po vojni, so bili marksisti gospodarji v naših delavskih ustanovah. Kakor pijavke so sedeli ob njihovih finančnih sredstvih in jih izkoriščali za svoje razdiralno delo.

Politično, gospodarsko, versko in kulturno so širili narodo sovražno miselnost z vsemi mogočnimi sredstvi. Zvezali so se vsledar z njegovimi nasprotniki in bili z njihovo pomočjo po tistih, katerim so obljubljali nebesa.

Delavski stan so nečuvno varali. Izgrvali so ga med seboj in proti celoti. Izkoriščali so ga za osebne koristi nekaterih. Za delavstvo samo se resnično niso brigali. Milijonske vsote denarja, s katerim bi se dalo napraviti tekom dveh desetletij vzorne delavske socialne ustanove po cel deželi, so se posušile kakor na peščenih saharških tleh. Uspeh dvajsetletnega marksističnega go-

spodarstva je porazen, obsodbe vreden. Nikjer nobenih delavskih zavetišč, nikjer nobenih okrevališč, nikjer samostojnih gospodarskih ustanov, nikjer gradbenih podvigov. Se to malo, kar so na videz poizkušali pod svojo lastno firmo, je skoro vse propadlo.

Marksizem je tako v našem narodu sebi vzel pravico do obstoja. Greh bi bilo podpisati ga v kakršnikoli obliki.

Koristi delavskega stanu in celega naroda so v bistvenem nasprotju z koristmi marksizma. Zato ga tudi naša Delavska zbornica podpirati ne sme. Upravni odbor je sklenil, da odpove marksistom prostore, ki jih jim je doslej Zbornica brezplačno dajala v Celju in v Mariboru. Ne smemo pa se ustavi na pol pota. Ven z marksističnimi javnimi in tajnimi agitatorji tudi iz naših šol in uradov. Proč z marksistično strahovlado po nekaterih naših tovarnah!

Mnogo se ponareja!!
Zato zahtevajte izrecno
"Aeroxon"

Predsednik vlade in trije ministri pri dr. Koroscu v Begunjah. Od leve na desno: gg. ministri Altiparmakovič, Mažarševič, predsednik vlade Dragiša Cvetkovič, dr. Anton Korosec, dr. Kulenovič, Kajakovič in inž. Beslič.

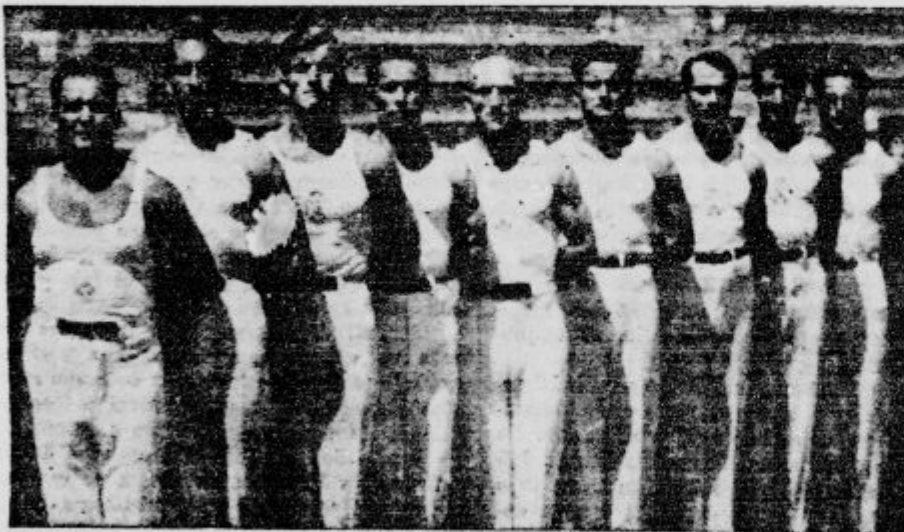
Kralj Peter II. prvič na Triglavu. Pri Aljševev stolpu. Kralj sedi drugi od leve.

Pogled z vrha Triglava na Mali Triglav. Kralj sedi v sredi.

Pogled na ljubljansko letališče. Dva lahka bombnika, ki zmoreta 400 kilometrov na uro.

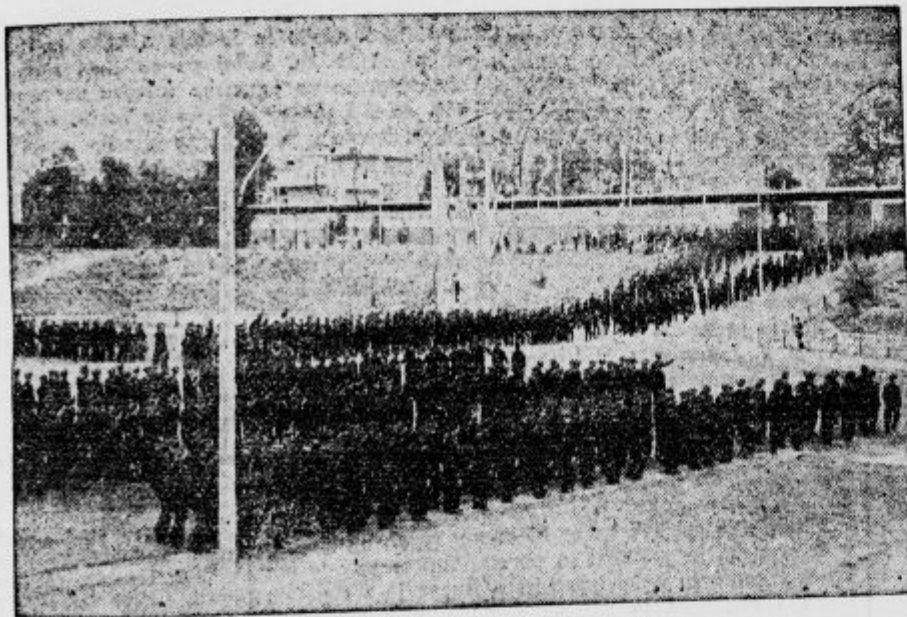
Mednarodna tekmovalna vrsta Fantovskih odsekov v Liegen. Prvi od leve na desno: vodja vrste I. Kerzmann, peti I. Varšek, šesti K. Jenci, sedmi Natlačca.

Z večernega ognjemeta na Stadionu: Slika pokrovitelja jugoslovanskega gasilstva N. Vis. krajevita Tomislava.

Na slavnostni tribuni med sprevedom. Od leve na desno: minister Franc Snof (stoji), ban dr. Marko Natlačen, minister Maistrovič, predsednik vlade Dragiša Cvetković, zastopnik Nj. Vel. kralja in krajevskoga doma general Dodič, gradbeni minister dr. Miha Krek, gospa Snojeva, minister Branko Miljuš in minister za telesno vzgojo naroda Cejovič.

Z glavne gasilske vaje na Stadionu: Nastop članov.

Vaja naračevalnikov na Stadionu

Gasilske čete korakajo po Dunajski cesti.

Slika z ognjemeta na Stadionu.

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslav. tiskarna.

RAZGLED PO SVETU

ITALIJA

» To in ono iz bratske dežele. V nedeljo, 6. avgusta, je obhajal v Biljani zlato sv. mašo g. dekan Josip Kos. Zlatomašni govor je imel slavljencev brat, župnik Ivan Kos iz Branice. G. zlatomašnik je bil rojen v Kobdili na Krasi in je torej rojak pokojnega škofa dr. Mahniča. Bog daj g. zlatomašniku zdravja in moči do biserne maše in še čez!

AMERIKA

» Mladenič z »jeklenimi pljuči« se je oženil. Časopisje poroča, da se je te dni v Čikagu poročil človek z »jeklenimi pljuči«. Vzel je 25 letno Terezo Larkingovo, s katero je že od otroških let velik prijatelj. Fredu je danes 29 let. Kakor je znano, je pred tremi leti zbolel v Sanghaju na smrtonovarnem razkroju pljuč in od tistih dob živi stalno v posebnem aparatu, ki mu umetno dovaja zrak v pljuča. V taknem stanju je prepotoval že na desetisoče milj. Šele pred kratkim se je vrnil z romanja v Lurd. Medene tedne bo Fred Snyte prebil s svojo ženo v posebni avtomobilski prikolici, izdelani nalašč za njegova jeklena pljuča.

» Razno. V Clevelandu je umrla rojakinja Rose Klešnik, roj. Derganc, v starosti 51 let, z Muskoka Ave. Pokojna je bila rojena v Dolenji Straži pri Novem mestu. — V Milwaukee, Wis. je umrl na svojem domu rojak Lovrenc Bratanič, doma iz Ljubnega v Savinjski dolini. — V Loraini, O., je po dolgi in težki bolezni umrla Terezija Janežič v starosti 50 let. Doma je bila iz vasi Brezje pri Cerknici na Notranjskem. — V Indianopolisu, Ind., je umrl rojak Fr. Zonta v starosti 66 let. Pokojni je bil doma iz Potovrha na Dolenjskem. — V Loraini je pred kratkim umrl po dolgi bolezni v starosti 55 let John Dugar. Doma je bil iz vasi Ročinj na Primorskem.

NEMČIJA

» Iz slovenskega Korotana. Z ozirom na svoje zrahljano zdravstveno stanje je odložil knezoškof dr. Adam Hefter pastirsko palico krške škofije, katero je nosil skozi 25 let. Do imenovanja novega škofa oskrbuje vse dušnopastirske zadeve škofije kot kapiteljski vikar pomožni škof dr. Andrej Rohrer. — V Grebinskem kloštru so obhajali nedavno prvo slovesno novo sveto mašo duhovnikadomačina g. Lorenca Kaseha iz Stare vasi. Na mnoga blagoslovljena leta! — V Kotmari vesi so položili k večnemu počitku 64 letno Margareto Mertič iz Veselij in 79 letnega Rutnika iz Gonij. — V Žitara vesi so djali v grob Lesjakovega očeta in nato še gospodarja Črnkovega posestva. — Do konca julija t. l. je posetilo cesto na Veliki Klek 200.000 obiskovalcev v 53.000 vozilih.

PALESTINA

» Oljska gora v nevarnosti. Angleško kolonialno ministrstvo je te dni objavilo svoje poročilo o stanju v Jeruzalemu, v katerem tudi opozarja, da je svetopisemska Oljska gora v nevarnosti, da popolnoma izgine v no-

vem Jeruzalemu. Gora je večinoma v zasebni lasti in ker se Jeruzalem od leta do leta bolj širi v okolico, bi se moglo zgoditi, da bi lepega dne tudi po Oljski gori zrastle nove stavbe, ki bi jo popolnoma prekrile, ograjeni vrtovi pa bi kristjanom onemogočili obisk tega svetega mesta. Jeruzalemska mestna uprava pa sama nima zakonite moči, da bi preprečila širjenje mesta v to smer. V zvezi s tem poročilom se nekateri bavijo z mialijo, ali ne bi kazalo s kakimi zbirkami odkupiti vso Oljsko goro in še druga sveta mesta, ki so v nevarnosti, da bi pod pritiskom sodobnega življenja izginila. Ustanova, ki bi to izvedla, bi potem taka mesta proglasila za svoja in »zaščitenaa« in nihče bi jih potem ne mogel uporabljati za stavbni svet.

RUSIJA

» Priključitev Zunanje Mongolije. Svetovjetskih komisarjev je sklenil oklicati zdinjenje med Sovjetsko Rusijo in Zunanjo Mongolijo. Zunanja Mongolija je bila do sedaj nekakšna samostojna zvezna republika. Navezana je bila z različnimi pogodbami na Sovjetsko Rusijo in je bila nekako pod ruskim varstvom. Sedaj pa so Rusi sklenili, da odgovore na japonske spletke na ta način, da si popolnoma prisvoje Zunanjo Mongolijo. Zunanja Mongolija je bila do leta 1918 kitajska pokrajina. Njena površina je ogromna in je tako velika, kakor sta veliki Francija in Nemčija skupaj. Živi pa tam samo 900.000 ljudi, večinoma pastirjev. Pač pa je zemlja silno bogata na rudah in izvirkih in Rusi računajo, da jim bo ogromno vrgla pospešena industrializacija Zunanje Mongolije. Samostojna armada je do sedaj štela samo 13.000 do 15.000 mož. Pač pa se ta armada lahko takoj pomnoži s sovjetskimi armadami, ki so zbrane okoli Bajkalskega jezera.

Besede

(Povest)

Spisal N. Vellkonja, ilustriral akad. slikar L. Šušmelj

Slike iz tromesečne kronike o naših krajih.

Mati je zaprla vrata.

Siegl je sedel na kamenju ter vlekel na ušesa.

»In France, kakor bi bil samo on na svetu. Ali je bilo treba Siegla vreči pod cesto? Da ga je vrgel pred vsami tisti večer, ko si bila pri Stomažih. Kaj pa je Siegl delal na Mali gori? Sel je, vsak sme iti. Da ga je France vrgel na tla in da se mu je smejal. Siegl se je učil in že mnogo zna, službo ima in je gospod, pa pride France. Kaj pa je France? Objestneži! Samo, da bi ga drugi hvalili, tisti, ki so njegove sorte, pametni ljudje pa ne, ker že malo preveč ritka. Ritka, kakor bi spomladi spustil telička! Dojgo ne botc

Siegl je šele sedaj izvedel, da ga je vrgel. Tako so ljudje bili že obrnili. Senca se je manjšala, ker je mesec plaval že visoko. Drevo ga je zakrivalo le še za silo in na zid je začela sijati mesečina.

Toliko, da se je potuhnil, ko je v noči zaslišal trde korake. Klanec je odmeval od njih, da so se slišali še bolj glasno in hrupno. Rupar je odločno stopal med pelinom in koprivami, kakor da tolče s kladivom. Povedali so mu, da so ljudje rekli, da je on dejal, da je voda v kalu za siromake predobra in bajtarske hčere bi segulile od lenobe, če bi ne morale v Lokavšček ponjo. In da mu suša nič ne vzame, ker ima njivo na ravnem, za krave pa je še zmerom dovolj vode. Ker ima voz, da jo konji lahko napeljejo, da hišo vzame. Da je rekel! Da, lažil! In stopi laži na glavo: izmuzne se kakor riba. Take

volje je bil, da bi vse pretepel; jeza se mu je poznala na hoji.

Nekdo je vriskal, kakor bi se mu rogal, pasji lajež v daljavi mu je presedal in po stezi mimo njiv je pel Matevž, kakor bi hotel izpeti grlo. Rupar je z ropotom odprl vrata; žena in hči sta obmolknila. Zaprl je za seboj in godrnjal. Zenski sta govorili z njim poredko, potem so luč prenesli v hišo in Siegl je videl skozi okno Ruparja, kako si je pulil brado in nekaj govoril. Samo raztrgani glasovi so sekali v noči, kot bi nekje kapljala voda. Nato so v hiši upihnilli svetilko. V kambri se ni zasvetilo.

Rezka je šla brez luči v posteljo in v glavi ji je brnelo. Tudi oče je dejal, da nima hoditi s Francetom. Če drugega ne, rekel mu je prismojeni dedec. Zdaj pa ima France tako vse doma; če je srček kupil, je vedel, komu ga je kupil. Če je stari lažniv, je tudi mladi, in stari laže, da se ne vidi čez streho. Kaj vse si je že izmislil, da bi bil na vrhu? Kakor cink na juhi, pa naj bo še masten, kakor cink na juhi. Kdo je za kal? Nihče! Kdo bi ne imel rad štirn? Vsak, ampak vsak pred svojo hišo. Najlepše, če bi mu voda kar curljala v usta. Da bi pa bila štirna kje na sredi, tam, kjer je več hiš! O, tega pa ne! O, tega pa ne! Saj se je trudil tudi za drugo, za konzum. »Samo za moko bi bilo treba plačati in bi ne bila zastoj in na vsakem zelniku ne more biti prodajalnatc se je rogal. Pa so jo hoteli! In Rupar se je pehal, Vidmar jih je hujskal, ker ni bil župan, toda netil je tudi skrivaj in poslal na drugi strani Benka, ki je vse podrl. Pijanci so celo peli, da Rupar ne bo imel ne štirne, ne zadržude, naj prodajo rajši truge.« In zdaj še France! Diši mu, diši, ker grunt je grunt, toda limone bi rad otisnil tudi drugod. Za grunt da mu je, za Rezko pa, kolikor za druge, ko je takšent!

RAZNO

»Strupeni plini proti zobni gnilobi. Dr. Weigela iz Lipskega je ugotovil, da se da strupeni strupeni klorov plin uporabiti uspešno tudi proti gnitju zobnih korenin, Weigela prilepja tenko cevko na bolni zob in po žene plin pod nekim pritiskom v njegovo notranjost. Plin prodre celo skozi trdo plast zoba, kar ni uspelo doslej še nobenemu leku. Klorov plin razkazuje zobno korenino in okolice dela čeljusti ter ima s tem zdravilni učinek.

»Najstarejši ljudje. Sodišče se je obrnilo na župana neke občine, naj zaslisi v neki zadevi najstarejše ljudi svoje občine. Čez nekaj dni dobil sodišče odgovor: »Občinski urad ne more ustrediti slavnega sodišča, ker so najstarejši ljudje naše občine umrli že pred dvema letoma.«

»Nezgorljivi papir. Ogenj v knjižnicah ali arhivih je povzročil vselej nenadomestljivo izgubo. Koliko kulturnih zakladov, lastninskih pravic, mejaških zahtev in vic, mejaških zahtev in vic, mejaških zahtev in vic podobnega je šlo v dim požganim papirjem

Kaj je povedal Forster

Na velikem protestnem zborovanju dne 10. avgusta je v Gdansk u govoril voditelj tamošnjih Nemcev Forster.

Forster je v svojem govoru najprej podrobno razčlenjal vse grožnje Gdanku s poljske strani. Posebno hudo se je znašal nad Poljake, ki govore, da bo Poljska zasedla Gdansk, Slezijo in Vzhodno Prusijo. Nova meja Poljske bi naj bila ob Odri. — Forster je na te grožnje odgovoril, da se Gdansk vojne ne boji. Prebivalstvo v Gdanku ne bo izgubilo svojih živcev. Nikdo ne more presenetiti Gdanska z nenadnim napadom. Gdansk ni sam, ampak je za njim Velika Nemčija.

Nato je Forster podrobno navajal izjave raznih državnikov, da je položaj Gdanska nevzdržen in da se mora mesto vrniti v

Nemčijo. Kajti Gdansk je že osem stoletij nemško mesto. V Gdanku so do leta 1918 samo Nemci odločali, vsi poskusi s poljske strani so bili zavrženi. Šele leta 1919 je bilo mesto izločeno iz svoje nemške domovine. Izločilo pa se je zato, ker je bilo objubljeno, da bo mesto lahko živelo v okviru poljskega gospodarstva. To pa ni res, ker so Poljaki zgradili Gdinko, ki skuša zadušiti Gdansk. Zato hočemo nazaj v Nemčijo. Gdansk mora nazaj v Nemčijo. Adolf Hitler je naš voditelj, ki nam bo vrnil pravico samoodločbe. Zelimo, da ne bi bil več daleč dan, ko se bomo vrnili v Nemčijo.

Forster je imel 12. avgusta v Gdanku govor, ki ga je poslušalo nad 20.000 oseb. Forster je med drugim izjavil, da se bo Gdansk združil z Nemčijo, pa naj pride, kar hoče.

Zakaj Alfonz XIII. ne bo španski kralj

Pariški list »Excelsior« je te dni objavil daljše poročilo o razlogih, zakaj je bivši španski kralj Alfonz XIII. odklonil ponudbo, ki mu jo je poslal general Franco, da bi se vrnil na španski prestol. Po obvestilih »Excelsiorja« je svoječasno general Franco ponudil bivšemu španskemu kralju vrnitev na španski prestol pod pogojem, da mora Alfonz XIII. priznati nacionalni svet falange kot najvišjo politično ustanovo v državi. Alfonz XIII. je to ponudbo odklonil z utemeljitvijo, da ne more sprejeti španske krone, če se od njega zahteva kakršnakoli omejitve njegovih suverenih pravic. Za tem je zunanji minister general Jordana predlagal, naj se španska krona ponudi Alfonzovemu sinu Don Juanu. Vojvoda Maura, ki je ponudbo

generala Franca prinesel bivšemu kralju Alfonzu, je takoj izjavil, da bo tudi Don Juan postavil iste pogoje kot njegov oče. Za tem so se pogajanja med generalom Francosom in bivšim kraljem Alfonzom XIII. prekinila ter je general Franco objavil vse reforme pravilnika falange, s katerimi je le še okrepil svoj položaj kot voditelj države.

DROBNE NOVICE

Velika ležišča petrolejskih vrelcev so odkrili v Franciji.

17 milijard čeških kron je vredno imetje češko-moravskih Židov.

Utrdbe gradijo španske oblasti 20 km proč od gibraltarske meje.

En profesor in trije dijaki Italijani so se 9. avgusta ubili v Alpah.

Več človeških žrtev so terjale prošlotedenske nevihte ob gornji Donavi.

Nemci na Južnem Tirolskem zelo neradi zapuščajo svoje domove, pišejo londonski listi. 75 italijanskih divizij je sodelovalo pri zadnjih manevrih v dolini Pada.

1.200.000 mož ima sedaj pod orožjem Romunija; tako je sporočila Anglija.

Slovaki pošiljajo svoje čete na madžarsko mejo, piše angleški »Times«.

Poljska vojska je začela naračevati orožje iz ruskih tovarn.

Novo špansko vlado je sestavil sam general Franco.

Huda zima s poplavami je nastala te dni v Južni Ameriki.

Franosko in angleško vojaško poslanstvo je prispelo v Moskvo na vojaška pogajanja.

Skupne pomorske vaje bodo imeli v Sredozemlju Turki in Angleži.

G. Mussolini je te dni nekoliko obolel, a se njegovo zdravje že popravlja.

O številnih nesrečah vojaških transportnih vlakov poročajo iz Češko-Moravske.

Italijanski ognjenik Vezuv je zopet začel delovati. Iz ogroženih krajev so se izselili.

Nad 50 milijonov Rusov živi po novejših podatkih v mestih.

4.332.000 prebivalcev ima sedaj nemški Berlin.

20 bolgarskih narodnih prslancev je odpotovalo v Sovjetsko Rusijo na ogled velike poljedelske razstave.

Turška vojska bo imela letos orožne vaje ob bolgarski in grški meji.

Novo posojilo v znesku 700 milijonov rubljev je dala Sovjetska Rusija maršalu Cankajsku.

Angleško vojno brodovje meri 33 km v dolžino, če bi se postavile ladje ena za drugo.

vred! Kemiki so že davno poskušali izumiti tekočino, ki bi naredila papir nezgorljiv. A vse dosedanje prijave na tem področju so malo koristile. Šele zdaj se je posrečilo znanemu kemiku dr. Arturju Eichengruenu sestaviti tekočino, ki zajamčno obvaruje pred ognjem vse knjige in rokopise, če so le shranjene v navadnih pisarniških mapah. Platinice se namočijo s pomočjo malega razpršilnika, potem ljubeje mapa z vso vsebino eleherne mu ognju. Veliko nemških knjižnic, bank in arhivov se je že založilo s to čudežno tekočino.

Novi otoki v Polarnem morju. Neki sovjetski ledolomilec je odkril v Nordenskjöldovem otočju ob severozapadni obali Sibiri je 19 novih otokov. Menijo, da bo to odkritje bistveno olajšalo ladijski promet v Severnem ledenem morju.

Dober trgovec. Prodejalec: Gospa, prisedem vam, da delam brez najmanjšega dobička... Kupovalka: Od česa pa potem živite? — Prodajalec: Od tega, kar zaslužim pri ovojnem papirju in motvozu...

Rezki se je v postelji mešalo od njegovih besed. Ni ločil, kaj je nagobezdal Benko, kaj Grm. Hodil je po sobi in govoril, pulil si brado in pošušal samega sebe. Mati je branila starega, zato je bolj udrihala po Francetu. Naj si Rezka ogleda Andreja, da spozna, kakšen mora biti fant. Kar Andreja, da ji bo v butici jasna razlika!

Siegl se je že dvigal s kamenja, ki ga je neprijetno tiščalo, ko je zaslišal stopinje.

Težke stopinje. Naravnost pod Rezkinu okno. Stisnil se je nazaj. Spoznal je vasovalca po postavi; če ga ne bi bil spoznal, bi ga razodel glas.

»Rezka!«

»Ali spiš?«

Iz sobice ni bilo glasu. Gozdar je tolklo srce v grlu od napetosti in ljubosumja. Tiščal se je za lipo, da ga ne izda dihanje in skonel kakor mrtev.

»Ali slišiš?«

Gozdar je uzrl, kako se je rahlo pokazala bela postava na oknu. Bilo mu je tesno, da bi kričal. V ušesih mu je šumelo od pritiska krvi in vse ude mu je objela mrtvoudna bolečina.

Videl je, kako se je nagnila skozi okno, in slišal oste glas:

»Ne maram zate! Samo delaš se!«

»Ali noriš?« je vzkliknil France.

»Tja pojdi, kamor si dal srček! Saj imaš doma, kaj hodiš okoli?«

Tlesknila je z oknicami in izginila v temi. Siegl bi se bil od presenečenja skoraj zasmeljal.

Gledal je, kako se je France počasi zasukal, kakor da išče, kam bi stopil.

»Kakšen hudič jo je spet obsedel?« se je zagnal v skladovnico polen ob steni, da so zropotala s hruščem

na tla. Skočil je čez zid in odhitel po stezi skozi visoko rž.

Vrata so se odprla. Na pragu je stal Rupar, bos s polenom v roki. Ko je zagledal črno senco, ki se je gibala na kupu kamenja za lipo, je zavihel. Se preden se je Siegl zavedel, se je zasukalo poleno z vso silo vanj.

»Na, vražja svojati!«

Siegl se je spustil v beg po grmovju za hišo. Od ostrega polena ga je roka bolela v zapestju. Ozrl se je ter videl, da se črna senca še suče po dvorišču. Zavil je naglo po smrekovem gozdiču; veje so mu trudno udarjale po obrazu. V hribu nad Zonto je udarjala uharica, onkraj velnice je v grmovju zabevskal lisjak. Dvignil se je za hribom pasji lajež, nato se je nekje pod bregom razleglo fantovsko petje.

Siegl je sedel na parobek pod gozdičem; zdelo se mu je tako pusto in mrko, da si je zakril obraz.

XXVIII.

Lende obljudi, da bo zaslužil petačo.

Iz grmovja nad Skukom, komaj streljaj od Bazkove senožeti si slišal divje petje. Lende je sedel pri svojih ovcah ter na ves glas kričal zmedeno besedilo fantovske pesmi. Od hriba je drdral voz. Videl se je v vblak zaviti voz in konja sta se tresla, kakor bi jima kaj sedelo na hrbtu. Včasi se je kateremu spotaknilo, da je klecnil, toda voznik je zamahnil z bičem ter privijal zavoro. Slišalo se je ropotanje voza, ki je v diru odskakoval. Pastir je že razločil voznika, ki je kakor črna pika čepel na kozlu. Lende se je vzpel na kolena in položil roko na usta, da je pesem v skalovju bolj odmevala ter da jo je slišal voznik

potem telovadba in končno prosta zabava. Ob tej priliki bo izšel tudi »Podbreški glas«, ki od časa do časa tu izhaja, v slovenski izdaji, in si ga bo lahko opeknel vsak, ki ga zanima naše društveno življenje v Podbrezju in kraj sam. Okoliška, bližnja in daljna društva prosimo, da se nam čimprej prijavijo, kolikor tega že niso storili.

Blagoslovitev Prosvetnega doma v Voklem

Poročali smo že, da gradimo v Voklem nov Prosvetni dom. Velike žrtve, ki jih je ljudstvo doprineslo za dobro stvar, so rodile obilen uspeh. V 3 mesecih je zrasla poleg cerkve krasna stavba, ki dela čast mojstru g. Zajcu Matevzu iz Smlednika ter veselje vsem, ki so kakorkoli pri graditvi pomagali. Vsak, kdor gre mimo, se ustavi in občuduje nkueno zunanost doma in praktično izrabo notranjih prostorov. Voklo je s to stavbo mnogo pridobilo tudi na svoji lepoti, tako da ga bomo lahko šteli med najlepše vasi že tako lepe Gorenjske.

Blagoslovljen bo novi dom na Jernejevo nedeljo 27. avgusta t. l., ko bo v Voklem vsakoletno legnanje. Slavnost bo pod pokroviteljstvom bana dr. Marka Natlačena, ki bo s svojo udeležbo močno povzdignil našo prirediteljo. Pri slovesnosti boala poleg drugih navzoča še botrica gospa Umnikova, soproga našega vrliga župana, ki je mnogo pomagal pri našem delu in boter pa narodni poslanec g. Brodar, ki je častni član našega stavbenega odbora.

Slavnost bo za goste popoldanska in se prične ob 2 s tem sporedom: 1. zbirališče za spreved sredi vasi, 2. spreved po vasi v cerkev, 3. litanije, 4. blagoslovitev, 5. telovadni nastop, 6. veselica z bogatim ribolovom.

Za domačine pa se slovesnost prične že v soboto zvečer ob 8 s svečano akademijo na čast botru in botrici, na kateri bodo nastopili domači telovadci in cerkveni pevci prvič v novi dvorani. V nedeljo dopoldne bo sv. maša za umrle člane. Pri vsaj prireditvi nas bo kratkočasila priznana šenžurska godba.

Vabimo vse bližnje krožke in odseke, da se v krajih udeležijo spreveda.

Prezervje. Naš Fantovski odsek in Dekliški krožek pripravljata svoj prvi javni nastop. Kljub delu se vsi člani in članice navdušeno udeležujejo vaj. Nastop bo dne 3. septembra ob treh popoldne. Vse sosodne odseke prosimo, da se naše prireditve udeležijo in tako dajo priznanje naši mladini. Bog živiti!

ne moglo zadosti našuditi. Toda če gospoda sami želite čase cognoscere meos (moje spoznati), se ne bom obotavljal, da ne prikrajšam spoštovane družbe.

V mladosti sem podedoval na Ukrajini v okoličih Tarašču znatno spremožanje. Imel sem tudi dve vasi po materi v mirnem kraju poleg Jasla, toda bival sem rajši na očetovi dediščini, ker je bila bliže ordi in se je tam lažje kaj prigodilo. Viteška domišljija me je vlekla na Sič ali tam že ni bilo nič več za nas; vendar pa sem v družbi nemirnih duhov hodil na Divje poljane in spoznaval razkošno veselje. Dobro mi je bilo na posestvu, samo to mi je delalo hude neprilike, da sem imel hudobnega soseda. Bil je to navaden kmet izpod Bele cerkve, ki je bil v mladosti na Siči, kjer je dosegel čin kurženovega atamana²⁷ in bil košev²⁸ poslanec v Varšavi; tam je tudi postal šlahčič. Ime mu je bilo Didjuk. Vedeti pa morate, gospoda, da izvajamo mi svoj rod od nekega poveljnika Samnitov, ki mu je bilo ime Musca, kar pomeni po naše muha. Tisti Musca je prišel po nesrečnih bojih proti Rimljanom na dvor Zemovita, Piastovega sina, ki ga je bolj po domače klical Muskalski, kar so potem poznejši rodovi prenaredili v Muškalskega. Ker sem se torej žutil potomca tako čestite krvi, sem z velikim gausom gledal na onega Didjuka. Zakaj je če bi bil nesnaga znal ceniti to čast, ki ga je doletela²⁹, in bi bil spoznal, da je popolnost šlahčanskega stanu več kakor vse drugo, bi ne bil morda nič rekel. Toda čeprav je imel zemljo kakor šlahčič, se je vendar dostojanstvu samemu

²⁷ Nekako poveljnik polka kozakaške vojske, sestavljenega iz pripadnikov enega okrožja (kurčena).

²⁸ Koš se je imenovala kozakaška republika na Siči.

²⁹ Da je namreč postal šlahčič, t. j. plemič (poljaki).

Slovenjegoriški kmečki tabor!

D.a.slovenskega delovnega in kmečkega ljudstva, manifestacija slovenske in stanovske misli ob severni meji

bo v nedeljo, dne 3. septembra 1939 pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah

Celodnevni spored: Blagoslovitev prapora Kmečke zveze, ljudsko zborovanje na prostem, igra »Slovenskega kmeta povest«.

Začetek ob 9, konec prireditve ob 16.

Govorijo: minister Snoj, dekan Gomilšek, poslanec Brodar in drugi gospodarstveniki.

Dobre železniške zveze od vseh strani za prihod in odhod iz Maribora. Poslužite se nedeljskih kart. Iz Maribora po Slovenskih goricah k Sv. Lenartu znižana vozna s avtobusi na obe strani. Organizacije KZ in JRZ, organizirajte udeležbo! Pošljite število udeležencev s prijavniciami na spodnji naslov.

Okrajna Kmečka zveza Sv. Lenart.

Blagoslovitev prosvetnega prapora v Izlakah

V nedeljo, dne 20. avg. bo prireditve naše katoliške mladine, ki bo razvila svoj novi prapor. Pokroviteljstvo je prevzel naš narodni voditelj gospod dr. Anton Korošec, botrstvo pa zagorski rojak g. minister Franc Snoj in domačinka gospa Anica Jesenškova. Prapor je delo E. Šol. sester v Ljubljani, načrt zanj pa je naredil g. profesor Kregar. Na eni strani prapora je slika pok. prevzikenega nadškofa dr. Antona Bon. Jegliča, na drugi strani pa slika sv. Mihaela. Prapor bo blagoslovil t. gospod Karel Gross, sem. ekonom. Vsa bratska društva in vsi udeleženci, ki gredo od doma z vlaki, naj gredo od doma že s prvimi jutranjimi vlaki. Iz postaje Zagorje odpeljejo re-

še posmeheval in često govoril: »Ali je mar moja senca zdaj večja? Kozak sem bil in kozak ostanem, a šlahčanstvo in vsi vražji Lahi³⁰ — naj me...« Ne morem vam, gospoda, tega povedati, kakšne umazane kretaje je pri tem delal, ker mi tega navzočnost milostive gospe sploh ne dovoli. Ampak mene je grabila divja jeza in začel sem ga pritiskati. Ni se ustrašil, bil je drzen človek in mi je s obrestmi poplačal. Postavil bi se mi bil s sabljo, jaz pa tega nisem maral, ker mi je bila nverdnost njegove krvi pred očmi. Zaso vražil sem ga kakor kugo, pa tudi on je mene s sovražstvom preganjal. Nekoč je v Tarašču na trgu name streljal; za las je manjkalo, da me ni ubil, jaz pa sem mu z batom glavo razbil. Dvakrat sem šel nadenj z dvorskimi ljudmi, dvakrat on nadme z razbojništvom. Ni me zmagal, vendar mu pa tudi jaz nisem mogel posvetiti. Hotel sem s postavo nastopiti proti njemu — a kakšne so postave tam na Ukrajini, v kateri se kaže kade razvaline mest. Kdor tam skliče razboj-nike, se mu za vso ljudovlado ni treba brigati. Tako je delal on in povrh je psoval skupno mater, ne da bi se sploh zavedal, da ga je ona tedaj, ko ga je povzdignila v šlahčanski stan, prav s tem pritisknila na svoje prsi in mu dala privilegije,³¹ ki so mu omogočili, da je imel v posesti zemljo in svobodo, pač preveliko, ki je ne bi bil dobil v nobenem drugem vladarstvu. Če bi se bila mogla sestati kot soseda, bi mi gotovo ne bilo zmanjkalo dokazov, toda midva se

³⁰ T. j. Poljaki. Vsa Ukrajina in tudi velik del ruskih pokrajin onstran Dnjepra je še v 17. stoletju vsaj po imenu pripadal velikim poljsko-litevski državi. A že tedaj se svobode željni ukrajinski kmet, kozak, in gospodovanja vajeni poljski šlahčič nista mogla trpeti. Pod Hmielnickim sredi 17. stoletja je prišlo do upora in težkih bojev med Ukrajinci (kozaki) in Poljaki.

³¹ Predpravice.

ditelji vse udeležence na skupno zborovališče na zagorski stadion. Društva in udeleženci, ki pridejo v Izlake po čisti in drugod, opozarjamo, da naj bodo vsaj ob pol 8 zjutraj na skupnem zbirališču v Izlakah pred zadrušnim domom. Častna tribuna bo pri gosp. Kovaču na »Obrziji«. Sv. maša bo v cerkvi. Taberni znaki so po 2 din in se dobijo že v predprodaji. Vsa naša društva in vsi naši prijatelji iskreno povabljeni. Posebno dobrodošle narodne noše.

Iz raznih krajev

Smlednik. Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Smledniku ima v nedeljo, 20. avgusta t. l. ob 8 popoldne veliko loterijo z visoko vrednimi dobitki. Srečke so samo po 5 din. Po loteriji je velika narodna veselica s sodelovanjem gosde in domačega pevskega zbora. Glavni dobitki so: kivalni stroj, kolesa, obleke, moka, žito itd. Vseh dobitkov je okoli 300, v vrednosti okrog 10.000 dinarjev. Ker je čisti dobiček namenjen za kritje stroškov zgradbe najlepšega sadjarskega doma na Gorenjskem, ki je že pod streho, so prijatelji sadjarstva vlnudno vabljeni k obisku te prireditve.

Grosuplje. Letošnje leto smo oživel našo Prosvetno društvo. Po dolgih letih priredimo v nedeljo, dne 20. avg. Vembergarjevo komedijo »Vodac. Predstava bo ob 3 popoldne na dvorščini veleposestnika g. Košaka. Predstava bo na prostem ter kaj takega že ni bilo v naši dolini: Videli bomo, kako so veljaki iz Suhega dola zgradili vodovod ter si postavljali spomenik. Prav vlnudno vabimo vse naše sosede, da nas v nedeljo, dne 20. avg. obiščejo ter podpre plemenita stremljenja našega za novo oživljenega Prosvetnega društva. Iz prijaznosti vstopnice v trgovini g. Müllerja. V primeru dežja bo predstava v nedeljo, dne 27. avg.

Št. Andraž pri Velenju. Ej, kako nas pari vročina! Saj že skoraj dihati ne moremo. Kdor le more, po dnevnem delu pobegne v vodo, da si zvečer v hladni vodi ohladi razgreto telo in tako nabere novih moči za prihodnji dan. Vremenske napovedi so sicer večkrat napovedale dež, vendar imamo že nekaj mesecev neprestano lepo vreme, ki nam je v zadnjem času prineslo občutno sušo. Malo izjeme je bilo samo na dan sv. Jakoba, ko pam je dopoldanski dež prinesel precejšen hlad, v hribe pa sneg. Še Uršija gora, ki ni med najvišjimi hribi, je dobila belo kapo. Zaradi suše bo zelo malo otave; v brežinastih legah je

nisva videla drugače kakor s puško v eni in s plamenico v drugi roki. Sovražstvo je raslo v meni od dne do dne, da sem kar porumenel. Ne-prestano sem premišljeval samo to, kako bi ga zgrabil. Vendar sem čutil, da je sovražstvo — greh; zato sem mu hotel samo najprej z batinami kožo ustrojiti, ker se je odrekal šlahčanstvu, potem mu pa odpustiti vse grehe, kakor se pravemu kristjanu spodobi, in ga dati enostavno ustreliti...

Toda Gospod Bog je ukrenil drugače.

Imel sem za vasjo lep čebelnjak in nekoč sem šel, da si ga ogledam. Bilo je to na večer. Komaj deset očenavev sem se mudil tam, ko mi udari na uho nekakšen clamor (krik). Ozrem se: dim kakor oblak nad vasjo. Čez trenutek že letó ljudje. Orda, orda! In tik za ljudmi — temá ordincev vam pravim, gospoda! Puščice lete, kakor bi dež sekal, in kamor se ozrem, povsod ovčji kožuh in hudičevi gobci ordinski. Jaz na konja! Toda preden se z nogo dotaknem stremena, me že zgrabi pet, šest zanjik. Vendar sem jih trgaj, bil sem močan... Nec Hercules!³² Tri mesece pozneje sem se znašel z drugimi plemom vred za Bahčisarajem v tatarski vasi, Suhajdzij po imenu.

Mojemu gospodarju je bilo ime Salma bej. Bil je bogat Tatar, toda nečloveški in trd za jet-nike. Pod batinami smo morali vodnjake kopati in na polju delati. Hotel sem se odkupiti, saj sem se imel s čim. Po nekem Armenu sem poslal list na svoje posestvo pod Jaslom. Ne vem, ali ni list dospel na svoje mesto ali je bila odkup-nina po poti prestražena, skratka, prišla ni nič... Peljali so me v Carigrad in prodali na galeje.

³² Be Herkul — grški pravilni junak-orjak — ne opravi nič, če se jih več spravi nadenj. (Nadaljevanje.)

V vsako hišo »Domoljuba«!

lukeno kamgaine voljeno svila platno delene cefire tkanine

V NAJNOVEJSIH VZORCIH
V NAJVEČJI IZBIRI
V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI
IN PO NAJNIZJŠIH CENAH

STALNO

Stemcki
CELJE 19

NAJVEČJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI!

VZORCI IN CENIK ZASTONJ

trebne obrede zanj je opravil njegov vnan g. Ferdo Potokar, katehet na mariborski realni gimnaziji. — Umrla je tudi Ana Doranik, p. d. Jernjeka, na Bukovci. Več let je imela hudo bolne noge in ni mogla nikamor z doma. Ker ni mogla delati, je tem več molila. Najljubše berilo ji je bil molitvenik in »Domoljub«. Še tik pred smrtjo je želela, naj ji vnukinja bere iz lista, ki ga imajo pri hiši naročena; je dokaj let. — Skromni Jurij in bogoljubna Ana, počivajta v miru!

Skocjan pri Mekronogu. Iz naše župnije se je udeležilo precejšnje število ljudi mednarodnega kongresa Kristusa Kralja v Ljubljani. Kongresnih knjižic je bilo prodanih preko 150. Na nas ves je kongres napravil kar najlepši vtis in smo se vrnili na svoje domove v trdni veri in prepričanju, da bomo s podvojenim močjo delali za obnovitev Kristusovega kraljestva. — Kakor smo že zadnjič poročali, se bo pri nas vršila velika tombola dne 30. septembra v korist prosvetnega doma in spomenika padlim vojakom naše župnije. Prosvetni dom bo posvečen našemu rojaku in misijonarju Ignaciju Knobleharju v katerem se bo vzgajala naša mladina, da bo nanovo prerajena v katoliškem duhu. Zato že sedaj vabimo vsa okoliška društva in cenjeno občinstvo od blizu in daleč, da se v čim večjem številu udeležite te velike tombole in podprete nas pri tem velikem požrtovalnem delu.

Kresnice. Z žalostjo smo zvedeli, da nas bo g. župnik zapustil. Po 34 letnem požrtovalnem pastircvanju hoče v pokoj. Da bi ga užival v največji zadovoljnosti! G. župniku naj Bog vse velike trude za vsestranski dvig naše fare in njegovega prebivalstva obilno poplača!

Raka pri Krškem. Za Cizerletovo materjo iz Gmajne je odšla v večnost v življenju dokaj trpeča Alojzija Marušič iz Brezovega. Naj počiva v miru! — Suša nas še občutno ognjavic. Pa upajmo, da le dobimo tako potreben dež. — Naši sadovnjaki, ki so bili pomladi odeti v deviško cvetje, se sedaj šibe pod težo božjih darov. Krasen pogled je to za oko, ugodno za želodec, ki ima tako pisan jedilni list, in le dal Bog, da bi bilo kaj mnogo tudi za žep. Da bi se dalo sadje prodati.

Moravci. Zalostno so zapeli zvonovi župne cerkve v Moravčah prejšnji četrtek, ko smo zvedeli, da se je nenadoma poslovila od nas nad vse priljubljena Nežna mama — Cerar Terezija iz Moravč, stara žele 46 let. Odkar se je ranila s srpom v nogo, se je slabo počutila in tožila, da jo bo kap zadela. Pa je še vedno pridno delala do erede zvečer, ko se je vračala od svoje sestre iz Soteske domov proti Moravčam. Ko se je polavljala, je še potožila, kako strašno jo glava boli. Drugi dan, v četrtek, so jo našli mrtvo v stari strugi Drtjčice, kjer je utonila. Našli so poleg nje robc, kar sprituje, da je šla k strugi zato, da bi si zmočila čelo. Tam pa ji je moralo priti slabo, da se je onevestila in utonila v komaj 30 cm globoki vodi. Mogoče je tudi, da jo je kap zadela ravno tedaj, ko je iskala vočo. Kraj je dober, poznala, ker je imela tam svoj travnik. Bila je blaga, pobožna slovenska mati, ki je vzgojila svoja otroke strogo v krščanskem duhu. Kadar je mogla, se pohitela tudi ob delavnikih v cerkev in prejemale skoraž vsak dan av. obhajilo in s tem dajala najlepši zgled našim materam in gospodinjam. Bila je blagoga in radodarnega srca. Pri njej so se zbirali radi stari in mladi. Bila je življega in obenem resnega značaja. Tožili nas le eno ob tej težki izgubi, da je bila rajna žena do-

bro pripravljena za večnost. Še en dan prej, v torek, je zaučila Kruh močnih in to je bila njena zadnja popotnica. Imela je veličasten pogreb, in ko so polagali njeno truplo v grob, ni ostalo subo skoraž nobeno oko. — Naj sladko aniva na božji ajivi, njena duša pa naj se veseli pri Bogu!

NOVI GROBOVI

n Mladenič, rečem ti, vstani! V Belgradu je umrla 62 letna Zora Aksentijević, dolgoletna gospodinja senatorja g. Franca Smodeja. — V Predtrgu pri Radovljici je odšla med nebeške krilatce Kristinca Sušteršič. — V Celju so djali v grob poštnega upravnika in inšpektorja Savelija Josipa. — V Spodnji Šiški je na veke zatisnila oči Terezija Sedeu. — Na Bledu je zapel mrtvaški zvon znanemu trgovcu Ivanu Pretnarju. — V mariborski bolnišnici je umrl Zorko Matej, bivši trgovec pri Sv. Jurju ob južni nici. — V stopcah pri Laškem je umrl v 85. letu starosti Hrastnik Blaž, oče laškega župana. — V Celju so djali v grob trgovca Antona Majerja. — V Laškem je na veke zatisnil oči peš. narednik-vodnik I. razreda Franjo Fabjančič. — V Borovnici so djali v grob posestnika in usnarja Franca Drašlerja. — V Ljubljani so umrli: strojevodja državne želznice Martin Kremžar, pletilja Ana Sajovic, 92 letni višji uradnik drž. želznice v pok. Ivan Smoljič, vdova po trgovcu Ana Turk, 81 letni blagajnik kneza Auersperga v p. Ivan Peruzzi.

DOBRO ČTIVO

Jos. Priet: Spravljanje, ohranjevanje itd. sadja je v založništvu SVD ravnokar izšlo v 2. popolnoma predelani in pomnoženi izdaji. Knjigo je g. ravnatelj temeljito predelal ter prilagodil sodobnim zahtevam mednarodne sadne trgovine. Poleg svojih lastnih izkušenj je upošteval noveše izsledke domačega in tujeja slovetva, zlasti pa zahteve in predpise nemškega trga, na katerega smo kot izvozna pokrajina prvenstveno navezani. Ozirni se je tudi na najnoveše uredbe ministretva za trgovino in industrijo v Belgradu, ki se nanašajo na kontrolo sadja in sadnih izdelkov ter na vsiganje za izvoz določenega prenega sadja. Popolnoma na novo in izšrpno je obdelal poglavje ob shranjevanju sadja in o sadnih skladiščih, saj je ravno to vprašanje dandanev v ospredju zanimanja in bo pridobilo v bodoče še večjo veljavo. Zato upamo, da bodo tudi drugo izdajo naši sadjarji in izvozniki toplo sprejeli. Postane naj jim zanesljiv svetovalec in jih vodi do čim večjih uspehov. Dobro ho pa služila knjiga tudi našim sadjarskim predavateljem, kmetijskim in kmečkoonadaljevalnim šolam, sadjarskim pomočnikom, tečajnikom, sadjarskim združenim i. dr. Opozarjamo vse, da nemudoma sežejo po tej krasni, 134 strani obsegajoči in bogato ilustrirani knjigi, ki jo bodo vprav sedaj, ko sadje dozoreva nujno potrebovali. Cena za člane in podružnice SVD 12 din, za nečlane in v knjigarnah 15 din.

RADIO LJUBLJANA

Četrtek, 17. avg. 20.30: Harmoniko igra gđc. Jpe sti Mozetič. — Petek, 18. avg. 20.10: Zenoka urat Beseda o besedah. — 20.30: Radijski orkester, vmes samospevi. — Sobota, 19. avg. 18.00: Za delopust. — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 20.00: O znanosti pošilki. — 20.30: V. Vombergar: Kdor stika, ta stakne, Vesele zgodbe iz življenja Jake Smodlake in njegovih. — Nedelja, 20. avg. 9.45: Verski govor. — 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. — 11.30: Radijski orkester, vmes samospevi. — 13.20: Veselo opoldnoz duet harmonik. — 17.00: Kmetijska ura. Umetna godajila v kmečkem gospodarstvu. — 17.30: Polška Zapanova poje ob spremljevanju Radijskega orkestra. — 21.00: Prenos opere iz Italije: Gotovac: Ero z obehg sveta. — Ponedeljek, 21. avg. 20.10: Zdravstvena urat Zastrupljenje v obratih in pri obratih. — 20.30: Koncert: Samospevi s klavirsko spremljavo. — 21.15: Koncert Radijskega orkestra. — 22.15: Duet kitare in mandoline. — Torek, 22. avg. 21.30: Koncert orkestra radijske postaje. — Sreda, 23. avg. 18.30: Mladinska ura: Moja knjižnica. — 19.30: Priročniški kotiček. — 20.10: Iz življenja na Kitajskem in Japonskem. — 20.30: Solistični koncert sa violončelu.

**Podaljšaj
si
življenje!**

Zivljenje moremo podaljšati, boleline preprečiti, bolenz odpraviti, slabotno ojačiti, nestalno moremo nprvriti, in nevarne napraviti srečni!

Kaj je vzrok vsake boleznii

Oslabljenost živcev, potrlost, izguba do- brnih prijateljev ali svojih bližnjih, razočaranje, strah pred boleznijo, slab načiv življenja in mnogo drugih razlogov.

Zadovoljstvo

Je najboljši zdravnik! So poti, ki Te morejo dovesti do dobrega razpoloženja, odviti Tvoj značaj, napolniti Te z novim upanjem; in pot le za ondana v zdravi, ki jo se more vsakdo, ki je zabava, dobiti takoj in

pa vsem brezplačno!

V tej mali priročni knjizici je razlo- mačeno, kako morete v kratkem času in brez or. je med deloa ojačiti živce in mišice, odpraviti slabo razpoloženje, trudnost, raztresenost, oslabilenje spoznava, nerazpoloženje za delo in nabroj drugih boleznih pojavor. Zahtevajte to razpravo, ki vam bo nudila mnogo neljetnih ur.

Poštno zbirališče
ERNST PASTERNAK,
Berlin SO,
Michaelkirchplatz 13, Abl. 124.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe. Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Ržene rožičke

Kupujemo ržene rožičke in Hvovo cvetje. Ponudbe na Salus, d. d. Ljubljana.

Kmečko deklet

ki se razume na zelenjadni vrst in rože ter hišna dela, se takoj sprejme v boljše hišo k trem starejšim osebam. Kljodi Jernej, Dev. Mar. v Polju pri Ljubljani.

Fanta

šole prostega - takoj sprejemem. Ivan Strukelj, Pržan 2, St. Vid nad Ljubljano.

Usnje

domačega izdelka nudi najugodnejše obrtnikom in kmetovalcem LAVRIČ, usnjarna - St. Vid pri Stični.

Fige

za žganjekuho zopet na zalogi. - Pogačnik, Fran, Ljubljana, Tyrseva (Dunajska) c. 33.

Kozo

dobro mlekarico, prodam. Štebe 33, pošta Medvode.

Meške obleke

perilo in vna oblačila po priznani nizkih cenah si nabavite pri Prosekerju - Sv. Petra cesta 14, Ljubljana.

Lepo posestvo

na Dolenjskem prodam. Vse v najboljšem stanju. Polzve se pri Bregarju Janezu, Sv. Križ pri Litiji.

Kravo s teletom

mlado, dobro mlekarico, prodam Rotar, Podsmreka 7, p. Dobrova.

Kotle za žganjekuho

in brzoparilnice za menjamo za bukova drva in oglje. - Jos. Otorepec, bakrokovarstvo, Ljubljana, Za Gradom 9.

Hlapca h konjem

in za poljska dela takoj sprejme gostilna Gabrijelčič, Brezje na Gorenjskem.

Manjše posestvo

z zidano in z opeko krito hišo, s nekaj gozda, kjer se redi ena krava in en prašič - poceni prodam Dolenc Jože, Sv. Ožbalt 37, p. Skotja Loka.

Poceni naprodaj

več prvovrstnih šivalnih strojev, koles, otroških vozičkov, trikotiljev in še mnogo vsakovrstnih drugih predmetov pri trvdki »Promete« - nasproti križanske cerkve. - Ogprto tudi ob nedeljah dopoldne.

Fanta

10-12 let, sprejemem za pastirja. - Koržin, Dobrunje p. Ljubljani.

Lepo posestvo

domačija na Notranjskem, ob banovinski cesti, v zelo prometnem kraju, za vsako trgovino ali industrijo, zemlje manj ali več, prodam. Prodajam tudi kravo s teletom, 3 leta staro, ki daje 15 litr. mleka dnevno. Naslov v upravi »Domoljuba« pod 13.395.

Dijaški dom v Ptuj

sprejema v popolno oskrbo dijake državne realne gimnazije in meščanske šole. Sprejemajo se nepokvarjeni sinovi dobrih krač, staršev. Vzgoja sloni na verski podlagi, vendar se gojenec glede poklica svobodno odloča. Zavod stoji tik drž. gimnazije. - Vse pogoje dobite v prospektu, po katerega pišite na Vodstvo dijašk. doma v Ptuj.

Dekle

vajeno kmečkih del - takoj sprejemem. Ljubljana, VII., Zg. Siska, Vodnikova 59.

Kovaškega vajenca

sprejme A. Vovk, vas Grad, Cerklje, Gor.

Kolesa

in šivalne stroje najboljših tovarn kupite najceneje pri trvdki Plevel v Preski pri Medvođah.

Dekle

14 let staro, z dežela, takoj sprejemem. Ježica 109 pri Ljubljani.

Dalmatinsko grozdje

za vino, fige za žganjekuho dobavlja najceneje in kupuje fižol, krompir itd. Fr. Prelesnik, veletrgovinar zemaljskih proizvodov, Sušak, Ružičeva ulica 1.

Dekle

vajeno kinetijskih del in živine - se takoj sprejme. Plača po dogovoru. Primož Hribar, Bled I., Planinska ulica 29.

Čevljar, pomočnika

in vajenca sprejemem takoj. - Joško Petrič, Cerkljica 47 pri Raketu.

Vsaki osebi, družini

nudimo stalen zaslužek doma. Pišite: ANOS, Maribor.

Mizarskega vajenca

takoj sprejme Viktor Setina, Guncelje št. 19, St. Vid nad Ljubljano.

NAZNANILA

n Logopedični tečaj v Ljubljani. Vsem, ki so se obrnili name s prošnjo, da bi tudi v Ljubljani priredil tečaj za odpravo jecanja in drugih govornih motenj, sporočam, da se bo tečaj pričel v nedeljo 20. avgusta v gluhonemnici (nasproti javne bolnišnice) z vpisovanjem od 9 do 11 dopoldne. Takrat se lahko prijavijo še novi interesi. Tečaj je namenjen predvsem šolaki mladini, pa tudi odraslim logopatom, toda največ do starosti 30 let. Ker bo trajal dnevno samo po eno uro, bodo mogli udeleženci iz okolice stanovati doma. Leta ugodnost bo tudi za one, ki stanujejo ob železnici in avtobusnih progah. Šolarji pod 12 leti bo moral prihajati v tečaj kdo od odraslih članov družine. Ker se bo pouk dajal tudi v skupinah, bo stroške lahko veak uravnal po svojih možnost. Roditelji otrok, ki še ne hodijo v šolo, bodo dobili posebna navodila za pravi ravnanje, da bodo mogli otroku sami pomagati. Tečaj se bo zaključil v soboto 26. avgusta. Vilko Mazl, strokovni učitelj, Virkče, pošta Medvode.

Tovarna verig d. d.

Lesce pri Bledu oddelek za pluge

izdeluje najmodernejše jeklene pluge, okopalnike, osipalnice in izorače za krompir, njivske in travniške brane. Kmetovalec, zapomni si: njive obdelaš z najmanjšim trudom in, čila orješ z Lesce plugom. - Naročila pošlji na:

Lesce plugi, Ljubljana, sv. Petra c. 60

Nagrobne spomenike

iz starega pokopališča Sv. Krištofa (ter nove spomenike) po nizki ceni dobite dokler traja zaloga pri kamnoseku KUNOVAR FRANJO pokopališče Sv. Križ, Ljubljana.

Nov redilni prašek

»REDIN« za prašiče. - Vsak kmetovalec si lahko hitro in s malimi stroški sredi svoje prašiče. Zadoštuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 6 din, po pošti 12 din, 3 zav. po pošti 24 din, 4 zav. po pošti 30 din. - Mnogo zabavnih pisem.

Moštova esenca Mostin

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekl. za 150 litrov din 20,- po pošti din 35,-, 2 steklenici po pošti din 55,-, 3 steklenice po pošti din 75,-. Pišite pravi Redin, in Mostin se dobi samo s gornjo aliko.

Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 1.

Najboljše sredstvo proti kašneemu vozju (ferš) in kašnim obolenjem pri otrocih je zeliščeno mazilo

„OKAMA“

Nešteto priznanj od babic in mater. OKAMA mazilo čudovito ugodno in hitro deluje pri suhih in zastaralih raneh, opeklinah, kopr, slajh in drugih kašnih peščenah.

Dobi se v lekarnah in drogerijah.

Glavna zaloga lekarna

mr. OBLAK, št. Vid nad Ljubljano

Živi jeziki. Na svetu je okoli 3000 živih jezikov. Poleg teh je 3768 mrtvih jezikov, to je takih, ki so izumrli. Največ narečij je v Aziji. Najbolj razširjena je kitajščina. - Izmed modernih jezikov je na prvem mestu angleščina, po razširjenosti stoji takoj za tem jezikom špančina, potem ruščina, nemščina, francoščina in italijanščina.

Črni gaber kupim

za takoj ali za posek posimi. Plačilo takoj, tudi pred posekom. Ponudbe je potrebno poslati takoj na upravo »Domoljuba« pod številko 10392

Ostanki in drugo ceneno blago, ki ga potrebujeta delavec in kmet za vsakdanje obleke, dobite v Ljubljani Sv. Petra nasip 29 v Gorikarlevi trgovini za cenejše blago to je za vodo, v bližini Zmajskega mostu. Pazite na napis: Ostanki in cenejše oblačila blago.

Ravnokar je dospela večja množina ostankov dobrega blaga od din 5- naprej, flanelrube od din 20- , deke od din 28- naprej, konjski koci in kovrta i. t. d.

V vsako hišo Domoljuba!

Vsak čitatelj našega lista dobi v spomin na kongresne dneve

barometer zastonj!

krasno izdelan, velik 13 krat 16 cm. zanesljiv, radi opustitve obrata, pošlje proti povračilu stroškov Din 5- v znamkah. - Barometer, Ljubljana I. poštni predal 18.

»Domoljuba« stane 33 din za celo leto, za inozemstvo 60 din. - Doplate in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inserate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. - Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku. - Telefon uredništva in uprave: 40-04. Izdajatelj: dr. Gregorij Poljak. - Urednik: Jože Kečiček. - Za Jugoslovansko tiskarno: Jože Kramaric.